

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XV. ročník ● 2/2022

od alkoholu k ikonám

O B S A H

Genezis 4
AKO BOLO NA POČIATKU
R. Betina

Rozhovor 6
OD ALKOHOLU
K IKONÁM
O. Hvozďara/
S. Horváthová

Pozdrav spod Tatier 11
OVOCIE DUCHA
J. Stupka

Téma 12
DOBRO A ZLO
O VZDELANÍ
Max Gronach

Kultúra 18
PORTA LIBRI

Ekuména 20
JEDNOTA KREŠŤANOV
Š. Markuš

leaderExpress 24
CHVÁLY A UCTIEVANIE
Š. Evin

Misia 27
DOBRÁ SPRÁVA
J. Dohnal

Zápisky z farmy 28
ZMENA LOKÁLU
T. Komrska

Spod orecha 30
SÚDRUHOVIA,
NA STRÁŽ!
B. Piatko

RELAX 31

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €,
(podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK7611000000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2022

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó

Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Zadané do tlače:** 23. 2. 2022 **Tlač:** Alfa print, Martin

Prvá strana obálky: O. Hvozďara: Ikona

EV: 2670/08

ISSN: 1337-6985

DVAKRÁT O DOSAHU KRISTOVEJ LÁSKY

Je marec ešte stále „mesiac knihy“? Povedzme, že áno a spomeňme aspoň dve.

V USA vyšiel osobný memoár známeho spisovateľa Philipa Yanceyho: „Where the Light Fell“ (*Kde dopadlo svetlo*, Convergent Books 2021). Dávnejšie sme vydali jeho *Sklamanie z Boha* (2004) a po česky vyšli viaceré skvelé knihy: *Ježiš, jak jsem ho neznal*, *Bible, ktoru čítal Ježiš*, *Nekončící milost* a iné. Ten, kto ich čítal, už čo-to o autorovi vie. Ale až tento brutálne úprimný Yanceyho memoár odhalí, prečo je jeho životnou témou Božia milosť.

Philip vyrástol vo fundamentalistickom evanjelikálnom prostredí amerického juhu, kde boli aj baptisti Billyho Grahama považovaní za liberálnych odpadlíkov, nehovoriac o luteránoch či metodistoch – tí všetci zhoria v pekle. Jeho otec zomrel na obrnu, keď opustil na re-verz nemocnicu, pretože „jeho už Ježiš uzdravil“. Philipovi rodičia sa pripravovali na misijné poslanie v Afrike. Jeho mama po manželovej smrti dala Bohu po vzore biblickej Anny (matky proroka Samuela) sľub, že namiesto nich sa misionármi stanú jej synovia – Philip a jeho starší brat Marshall. Chlapci vyrastali pod nemilosrdným tlakom matkinho očakávania. Čítanie ich príbehov z detstva je mrazivé. Ani vás neprekvapí, že u staršieho Marshalla sa vyvinuli vážne psychické diagnózy a celoživotné závislosti. Philipov neskorší vývoj je o to viac oslovujúci – dokázal svoj vlastný príbeh reflektovať a nájsť milosť odpustenia voči nemilosrdnej matke a iným ľuďom. Yancey dokázal vážne psychické zneužívanie (ktoré malo samozrejme vždy „biblické“ duchovné zdôvodnenie) neskôr v živote pretaviť do celoživotnej služby miliónom čitateľov po celom svete.

Moje osobné stretnutie s Philipom Yanceym bolo osviežujúcim zážitkom posledných rokov – jeho láskavo-ironický humor prepletený s posolstvami nádeje a milosti je niečo, k čomu sa pravidelne vraciam. Ako je to možné? Ako sa z trápenia môže zrodiť požehnanie? Jednoduchá odpoveď znie: lebo Ježiš. Philip k záveru knihy hovorí: „Po tom všetkom viem, že Božia milosť je dar, o ktorom nemôžem prestať písať až do konca môjho príbehu.“

Zážitky Philipa Yanceyho z amerického juhu sú pre nás možno extrémne (napríklad explicitný rasizmus), ale mnohé aspekty sektárskeho fundamentalizmu nám nie sú vzdialené. Vnímavému človeku je jasné, že inštitucionalizovaná cirkev prechádza krízou. Pod tlakom problémov okolo nás – rozpady manželstiev, odmietanie cirkvi mladými ľuďmi, nechota prevziať zodpovednosť – môžeme prepadnúť spomienkovému optimizmu. Radi by sme vrátili čas späť a opäť žili v prísnom a prehľadnom svete, v ktorom je jasné, čo sa smie a čo nie, kto je vo vnútri a kto mimo, kto je s nami a kto proti nám. Aká bude cirkev v budúcnosti? A bude vôbec?

Paralelne s Philipovým memoárom som čítal aj novú knihu kňaza, filozofa a profesora Tomáša Halíka: „Odpoludne kresťanství“ (NLN 2021). Dielo je zhrnutím úvah, ktoré publikoval v prednáškach a článkoch v poslednom období. Vo svetle napätia medzi fundamentalistickou minulosťou (či už v katolíckom či evanjelikálnom prevedení), meniacou sa prítomnosťou a neistou budúcnosťou je Halíkov návrh štyroch modelov cirkvi podnetný a treba o nich diskutovať. Halík však končí rovnako ako Yancey, pohľadom na Ježiša! Vlastne to nemôže byť inak: „Všetci kresťania, recitujúci apoštolské vyznanie viery majú povinnosť rozvíjať takú otvorenosť cirkvi, ktorá zrkadlí dokorán otvorenú Ježišovu náruč na kríži. Nikto nie je mimo dosahu Kristovej lásky...“ Alebo, ako rád cituje Philip Yancey: „*Dbajte všetci na to, aby nebol nikto ukrátený o Božiu milosť...*“ (Hb. 12, 15) ■

MAREK MARKUŠ
Vydavateľ a konzultant,
CB Bratislava

STĽPČEK:

KAM SMERUJEME?

Nedávno bola poslancom parlamentu doručená zásielka s vyhrážkou zdôraznenou nábojom. Vyhrážka tým poslancom, ktorí budú hlasovať za prijatie zmluvy so Spojenými štátmi. Tou vyhrážkou neznámy páchatel' dal zrozumiteľne najavo, že v našej krajine sa zločinci snažia určovať aj zahranično-politickú orientáciu krajiny.

Vážnosť tohoto činu zvyšuje skutočnosť, že zahranično-politická orientácia páchatela je zhodná s orientáciou poslancov bývalej vládnej koalície, teraz opozície. Už táto zhoda by mala varovať všetkých ľudí – a napriek tomu mnohých mienkotvorných ľudí akoby sa to netýkalo.

Vážnosť situácie zosilňuje fakt, že odporcovia pro-atlantickej orientácie sú spravidla odporcovia nutných náprav v justícii, polícii, zdravotníctve a často zároveň i odporcovia vakcinácie. A snažia sa zakryť fakt, že za ich vlády existovali „ich ľudia“ („naši ľudia“), ktorí sa bezrestne obohacovali, ktorí si dokonca objednávali vraždy nepohodlných prokurátorov a novinárov. Snažia sa skryť, že niektoré z tých objednávok boli aj realizované! A volebné preferencie im stúpajú. Akoby sa skartáciou dokumentov o príslušníkoch ochranky minulého režimu v Ústave pamäti národa vypla aj pamäť značnej časti národa. Akoby sa vypla nielen pamäť, ale aj schopnosť hodnotiť, uvažovať.

Situácia je zlá. Taká zlá, že sa už vyhrážajú pod plným menom. Dokonca poslanec opozície nabáda na šikanu nadpolovičnej väčšiny poslancov parlamentu. A bol úspešný, už sa našli nadšenci, ktorí označili bydliská tých poslancov. Budeme čakať, kým nám nariadenia nosiť označenie na kabáte? Už to raz tak začalo. ■

(I. Turek)

Na počiatku stvoril Boh nebo a zem (Gn 1: 1)

AKO BOLO NA POČIATKU

RASTISLAV BETINA

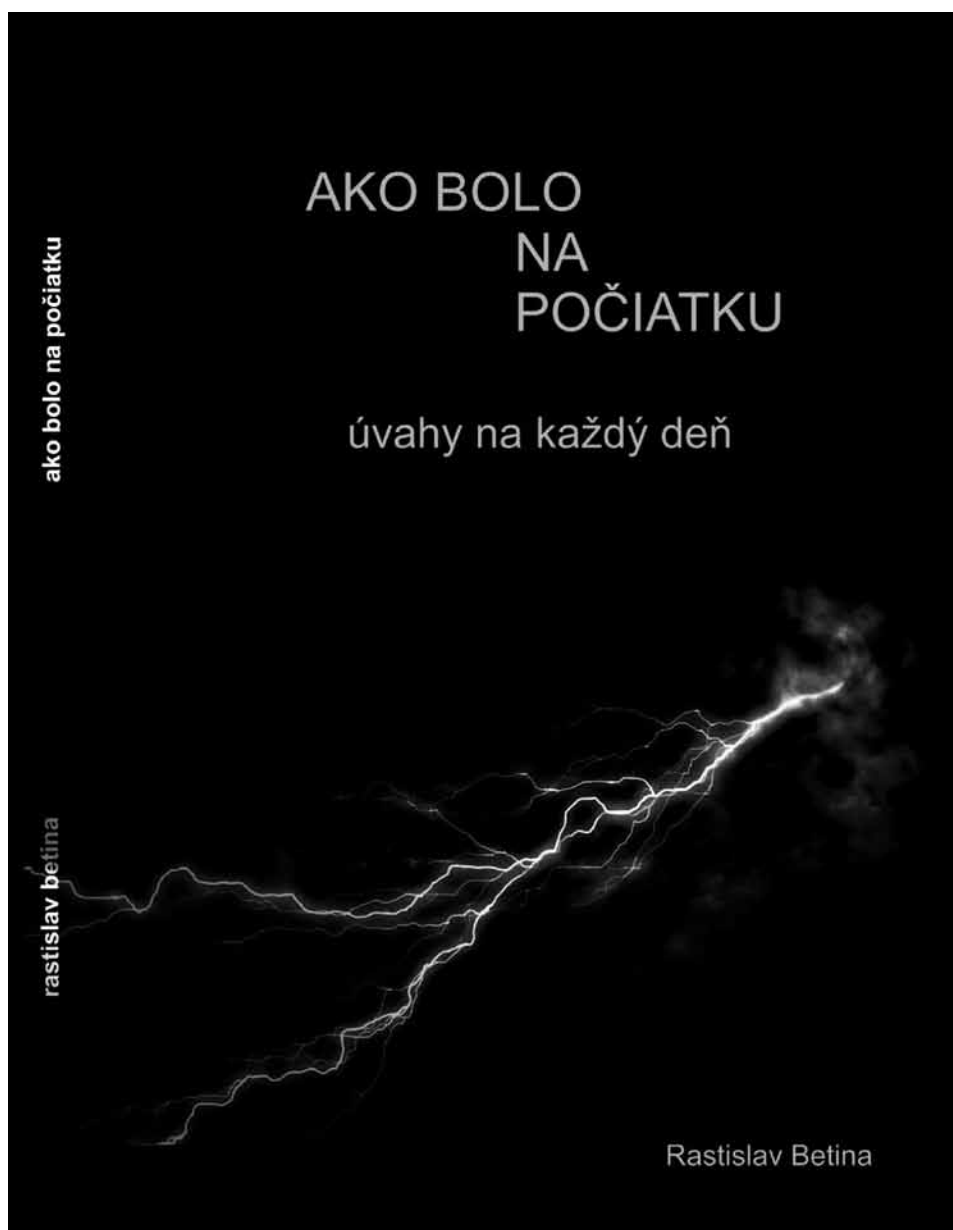

Na počiatku... Boh... Na počiatku všetkých vecí stojí Boh. Biblia sa ne snaží dokázať jeho existenciu. Prečo nie? Bolo by to to isté, ako keby sme chceli dokázať existenciu autora knihy. Ved' existencia knihy je dôkazom existencie jej autora. Boh je Autorom „knihy“ stvorenia. Tak aj existencia stvoreného sveta je dôkazom jeho Autora, Stvoriteľa. Preto Biblia nedokazuje existenciu Boha. Ona ju konštatuje, keď hovorí: *Na počiatku stvoril Boh...* Keď tu ešte nič nebolo, Boh tu už bol. Bol tu už pred počiatkom všetkých vecí. Ale odkiaľ sa vzal? Kto stvoril Boha? Nikto. Boh nemá svojho Stvoriteľa. On sám je však Stvoriteľom všetkého, čo existuje, viditeľného i neviditeľného.

Prvý verš Biblie tak robí základnú deliacu čiaru medzi Stvoriteľom a stvorením. Všetko, čo existuje, je buď stvorené, alebo nestvorené. Čo je stvorené, nie je Boh. Čo nie je stvorené, je Boh. Nestvorený, večný Boh sa stáva Stvoriteľom sveta, ale sám nie je súčasťou stvoreného sveta. On je mimo sveta tak, ako je maliar mimo obrazu. Preto odpovede na otázky o živote, o jeho pôvode, zmysle a určení nemáme hľadať vo vnútri stvoreného sveta, ale mimo stvoreného sveta, v jeho Autorovi.

Na počiatku... Boh... Všetko, čo má svoj počiatok, má aj svoj koniec. Jediné Boh je bez počiatku i bez konca, lebo je nestvorený. Existuje od večnosti do večnosti. *Skôr ako sa vrchy zrodili, skôr než vznikla zem a svet, od vekov naveky ty si Boh* (Ž 90: 2). Boh stojí na počiatku sveta, ale sám nemá počiatok. Boh raz bude stáť aj na konci sveta, ale sám nemá koniec. Je na počiatku, ale bez počiatku. Bude na konci, ale bez konca.

Na počiatku... Boh... Biblia nezačína človekom, ale Bohom. Lebo stredom vesmíru nie je človek, ale Boh. Tragédia človeka spočíva v tom, že vo svojom živote si chce vymeniť miesto s Bohom. Stvorenie si chce vymeniť miesto so svojim Stvoriteľom. Zaujať miesto, ktoré patrí jedine Bohu. Prvá veta Biblie nás však pozýva k tomu, aby sme zaujali také miesto, aké nám patrí. Nie nad Bohom, ani nie vedľa Boha, ale pod Bohom. Aby sme sa sklonili pred majestátnym Stvoriteľom neba i zeme. Lebo takým patrí jeho požehnanie. ■

Čitateľ v tejto knihe dostáva do rúk už tretiu zbierku celoročných biblických úvah a zamyslení. Po knihách *Slovo na každý deň* a *Svetlo na každý deň* je to kniha *Ako bolo na počiatku*. Jej názov prezrádza, že úvahy v nej sú založené na prvej knihe Biblie, na knihe Genesis (v preklade pôvod). Všetky veľké témy Biblie ako Boh, svet, človek, manželstvo, hriech, súd, smrť, milosť, spása a ďalšie majú totiž v nej svoj pôvod. Genesis je teda kniha počiatkov, ktorá kladie základy pre pochopenie Svätého písma aj dnešného sveta. Bez nej by sme nerozumeli Biblii, ktorú máme, ani svetu, v ktorom žijeme. Ak kapitoly 1 – 11 hovoria o všeobecných dejinách ľudstva, kapitoly 12 – 50 hovoria o konkrétnych dejinách vyvoleného Božieho ľudu, ktoré začali povolaním Abraháma. V nich Boh začína riešiť veľké problémy a potreby človeka a sveta, ktoré v prvých kapitolách

Genesis vinou človeka vznikli. Celé Písmo je tak svedectvom o Božej ceste nápravy toho, čo človek na začiatku pokazil.

Je to fascinujúce čítanie, ktoré človeka prevedie tou cestou od začiatku až do konca. Čo sa knihou Genesis začína, to sa knihou Zjavenia končí. Ak kniha Genesis hovorí o tom, ako bolo na počiatku, kniha Zjavenia hovorí o tom, ako to bude na konci. Kniha *Ako bolo na počiatku* môže niekomu poslúžiť ako malý sprievodca knihou Genesis. Ak sa tak stane, potom kniha splní svoje poslanie.

V tomto roku budeme na tomto mieste uverejňovať jednotlivé úvahy z tejto knihy. Ešte stále si môžete knihu *AKO BOLO NA POČIATKU* objednať na adrese: betinarastislav@gmail.com. ■

ZO ZÁVISLOSTI OD ALKOHOLU K IKONÁM

ONDREJ HVOŽĎARA cez deň pracuje ako predavač v železiarstve a večer píše ikony. Jedna z nich visí aj v bratislavskom kláštore kapucínov, kde je kostolníkom. Po piatich rokoch priprav do kapucínskej rehole nevstúpil pre vážne migrény.

„Nebyť strachu z pekla, asi by som vtedy spáchal samovraždu. Prišiel som do bodu, ako keď sa Jób na konci knihy pustí s Bohom do boja. Náš vzťah je dnes bez pozlátky. Zažil som sladkosť aj bolesť. Nemusím nič predstierať ani nahovárať si. Boh mi dal milosť byť pred ním v pravde.“ S Ondrejom Hvožďarom sa o jeho závislosti na alkohole, bezdomovectve, aj o tajomstve písania ikon rozprávala STANISLAVA HORVÁTHOVÁ, FOTO: ANDREJ LOJAN

Kde sa začal váš príbeh?

Bol som vychovávaný u saleziánov v Dubnici nad Váhom. Ako pubertiak som sa vymkol kontrole. Pätnásť rokov som žil, nazvime to, alternatívnym spôsobom života.

Ako alternatívnym?

Rodičia sa rozviedli a vychovávali ma takpovediac tri učiteľky. Keď na mňa na strednej stratili dosah, úplne som sa utrhol z reťaze. Pitie, drogy, kamaráti, vagabundi. Nasledovalo kradnutie bicyklov, záškoláctvo aj polepšovňa. A ne-

skôr Leopoldov a Trnava. Chodil som po prácach po celom Československu. Aj keď som bol závislý od alkoholu, takmer v každej práci som bol vedúci. Raz prišiel moment, keď som sa naozaj zľakol. Nevedel som vypočítať jednoduchú vec.

Čo nasledovalo?

Vyhodili ma z práce a skončil som úplne na dne. Na ulici. Tam som si priznal, že som alkoholik a potrebujem pomoc. Skončil som na protialkoholickom liečení. Bol som tam rok a pol. Le-

kár, ktorý nám robil prednášky, bol prísny. Ale bolo cítiť, že verí tomu, čo hovorí. Upútalo ma, že nosil ruženec, tak som sa ho na to spýtal. Povedal, že ma vezme do resocializačného zariadenia. A tam som opäť pocítil túžbu po tom, čo do mňa zasiali saleziáni.

Ktorým momentom sa začalo vaše obrátenie?

Veľkú milosť mi preukázal jeden kňaz. V opileckom nadšení som mu povedal, že pôjdem na generálnu svätú spoveď. Zobral ma za slovo a zapísal si ma. Keď som

mal džugnuté, na spoveď som sa pripravoval, ale za triezva som ísť nechcel. V to ráno som však v sebe nemal nič. Najskôr som teda potreboval alkohol zohnať. Zohnal som, vypil som si a šiel som za ním. Videl, že mám v sebe, a napriek tomu ma vyspovedal. Pochopil, v akom stave som. Že bez alkoholu by som spoveď nezvládol, ale že veľmi chcem. Tým mi otvoril dvere a pozval ma, aby som šiel ďalej.

Šli ste?

S mojou liečebnou spolupracovali kapucíni, na omše sme mohli chodiť iba k nim. Začal som ich spoznávať a postupne som pocítil obrovský smäd po Bohu. Prežíval som nádherné, takzvané afektívne modlitby. Plakal som od radosti. Mal som tridsaťdva a myslel som si, že by som sa mohol stať kapucínom. Som cholerik, chcel som hneď. No trvalo takmer päť rokov, kým som sa dopracoval do postulátu a neskôr noviciátu.

Do rehole ste však nakoniec nevstúpili.

Celú moju formáciu sprevádzali vážne zdravotné problémy, mával som šialené migrény. Na konci noviciátu provinciál preziera vo rozhodol, že v takomto stave nemôžem vo formácii pokračovať. Čakal som, že prvou reakciou bude plač, no ten neprichádzal. Vtedy som vnútri započul hlas, ktorý si pamätám doteraz: všetko je v poriadku. Toto uistenie ma previedlo tým, čo nasledovalo a vedie ma doteraz. S odstupom vnímam provinciálovo rozhodnutie ako to najlepšie možné.

Prečo?

Samého seba som našiel v ikonopisectve. Viem, že toto je to, čo Boh odo mňa chce. Pri kapucínskej ceste som si tým nebol istý. Teraz viem, že všetko, čo som prežil, viedlo sem. Ikonopisectvo nie je záľuba, je to životný štýl. Ráno sa zobudím ako ikonopisec. Vnímam to veľmi intenzívne.

Nebáli ste sa, ako zvládnete svoj život mimo bratského spoločenstva a kláštornej rutiny?

Za pätnásť rokov onoho alternatívneho spôsobu života som sa naučil postarať sa sám o seba. Samota ani zodpovednosť ma nedesili, desila ma fyzická bolesť.

Bolesti neprestávali?

Keď som odišiel z noviciátu, moje utrpenie narástlo do obľudnej podoby. Asi sedem mesiacov som mal migrénu bez prestania. Nedokázal som ani rozprávať. Skončil som na psychiatrii. Netušil som, kedy sa tá bolesť skončí. Odvtedy viem knihu Jób naspamäť. Jób bol celý čas so mnou a podľa neho sa volá aj moja ikonopisecká dielňa. Bolesť bola vždy katalyzátorom mojej modlitby. Keď konečne našli injekcie do krčnej

Aký dar ste dostali?

Nebyť strachu z pekla, asi by som vtedy spáchal samovraždu. Prišiel som do bodu, ako keď sa Jób na konci knihy pustí s Bohom do boja. Náš vzťah je dnes bez pozlátky. Je to, ako keď si dlhoroční manželia pozrú do očí. Nič si nepovedia, no vedia, čo medzi nimi je. Zažil som sladkosť aj bolesť. Nemusím nič predstierať ani nahovárať si. Boh mi dal milosť byť pred ním v pravde.

Dnes pracujete ako predavač v železiarstve. Prečo práve tam?

Keď som ešte pil a behal po stavbách, naučil som sa robiť všetko. Železiarstvo je ako lego pre dospelých. Naša predajňa už mala skúsenosť so závislými ľuďmi a zobrali ma. S prestávkou na kapucínsky noviciát som tam skoro desať rokov. Veľmi rád chodím

chrbtice, ktoré mi od bolesti uľavili, nevedel som, čo s tým. Musel som si zvykať na život bez intenzívnej bolesti.

Odišla?

Bolesti mám každý deň, no viem popri nich fungovať. Je to, akoby mi Boh nechal v duši osteň. Keď mám niekedy opäť zlú migrénu, je to pre mňa ako duchovná obnova. Po utrpení, samozrejme, netúžim, ale tých sedem mesiacov bolesti považujem za najväčší dar.

do práce; železiarstvo, to sú stovky príbehov.

Nie je predávať cez deň skrutky a večer písať ikony kontrast?

Nie, to je rovnováha. Písanie ikon je sústredenie a modlitba, železiarstvo je akcia. Kapucíni sú tiež kontemplatívno-činná rehoľa, to mi sedí. (smiech) Pred pandémiou som premýšľal nad tým, že sa pustím do ikonopisectva naplno. Prišiel lockdown a možnosť vyskúšať si to nanečisto. Pochopil

som, že nie som schopný venovať sa len ikonám. Čas s ľuďmi, a potom večer čas sám s farbami, obe tieto polohy sú súčasťou ikonopisectva. V železiarstve odovzdávam to, čo som načerpal v modlitbe pri tvorení ikon.

Ako?

Napríklad príde babka s dedkom, ktorí si kupujú záchodovú misu. Tak sa im ponúknem, že im to vynesiem na tretie poschodie. Niektorí netuší, čo má kúpiť, tak sa spolu radíme. Možno u nás nedostane to, čo potrebuje, ale odchádza s úsmevom, pretože stretol niekoho, kto sa mu venuje. Rád ľudí počúvam. Potrebujú sa rozprávať, aj v železiarstve. Začne sa to tým, že pánovi doma tečie batéria a skončí sa to tým, že jeho dcéra vedie smutný život. Chcem tam skrátka pre ľudí byť. No, samozrejme, že mi niekedy lezu na nervy.

Ikonopiseckú školu ste absolvovali len pred tromi rokmi. Čo bolo impulzom?

V detstve som musel chodiť na flautu a osem rokov aj na výtvarnú. Mama učila hru na klavíri, tam som bol pod dozorom. Keď som neskôr na liečení hľadal stratenú radosť, podobne ako prišla spomienka na saleziánov, ozvala

sa aj radosť z kreslenia. Najskôr som dlhší čas maľoval olejom. Keď som stretol kapucínov, skĺbila sa svetská maľba s cirkevným životom.

Môj duchovný vodca vytvoril ikonu, ktorú som dlho chcel, no on ju raz daroval niekomu inému. Vtedy som si povedal, že si napíšem vlastnú. Dal mi prvé pigmenty a začal som. Na štyridsiatku som potom objavil ikonopiseckú školu a prihlásil som sa.

Musí prejsť absolvent nejakou skúškou, aby zistil, či môže byť ikonopiscom?

Skúškou je to, či v ikonopisectve pokračujete. Za desať dní som tam dostal veľmi dobré a intenzívne základy. To, samozrejme, nie je dosť, no doteraz sme spolu v kontakte a moje vzdelávanie po vlastnej osi pokračuje. Asi rok som spolupracoval s ikonopiscom v Bratislave. A prostredníctvom kníh aj videí sa učim od ruských majstrov. Budujem si svoj štýl.

Existuje v ikonopisectve vlastný štýl?

Takzvaná kánonická ikona vychádza z liturgie. Dané sú námety, farby, gestá a polohy tela. No to, ako ju stvárnite, je na vás. Tam, kde je predpísaná červená, je na

mne, akú červenú namiešam. Spôsob, akým znázorním skladšiat aj aké techniky použijem, to všetko je na mne. Aj otčenáš sa modlite tisíc ráz rovnako, no to, čo prežívate, je jedinečné. Modlitba ani ikona nie sú nikdy rovnaké. Pri ikone ide ikonopisec s vlastnou dušou na trh.

Ako to myslíte?

Hneď vidíte, aký je jeho vnútorný svet. Napríklad ikonopisec s vyhranenými názormi možno tvorí rôzne línie. Ladnosť kriviek, sýtosť farieb, to všetko hovorí o tom, čo ikonopisec prežíval. Forma je daná, no ikonopisec do nej vkladá svoju autenticitu.

Čo by sme videli vo vašich ikonách?

Asi túžbu po pravde. Nemyslím tú rozumovú. No rád na sebe odhaľujem pravdu, aj keď je nepríjemná. Silné bolo, keď som raz zistil, že sa považujem za lepšieho kapucína, ako sú ostatní. Povedať si to nahlas a spoznať, ako niekedy zmýšľam, je ohromne oslobodzujúce. Ďalšia vlastnosť ikony je, že podobne ako Sväté písmo vám ukáže, ako to s vami vlastne je.

Například?

Príde za mnou človek a pýta sa ma, prečo je táto ikona taká prísna. Ako môže byť ikona prísna? To nebola ikona, to on vníma Boha ako prísneho. Smútiaci sa ma pýtajú, prečo je tá ikona taká smutná.

Ikony sú dnes svojím vizuálnym stvárnením pre mnohých málo prístupné. Tušíte prečo?

Pri maliaroch ako Michelangelo sme zvyknutí hľadať krásu a niečo, čo pohne našou emóciou. To však ikona nerobí. Sme zvyknutí sústrediť sa najmä na emócie. Máme pocit, že keď pri modlitbe nezažívame šťastie, tak niečo robíme zle. No čas s Bohom nie je len o dobrom prežívaní. Ani kresťanstvo nezalepí smäd po pozitívnych emóciách, ktorý máme.

Ako by teda mohol vyzerat návod na modlitbu prostredníctvom ikony?

Ak ste ikonu dostali, chodte si vygoogliť, akú má históriu, prečo vyzerá, ako vyzerá. Pomôže vám to byť menej v pomykove z toho, že Ježiš nemá výraz dieťaťa, ale muža. Zistíte, že je to preto, že je dospelý vo viere.

No keď sa mama pozerá na svoje dieťa, nepremýšľa o ničom, len sa deje láska. Vtedy

s ikonou je väčšinou o suchopárnosti. Kontemplácia, zostať verný, je asi najťažšia činnosť, akú som kedy vykonával.

Čo prežívate, keď ikony tvoríte?

Väčšinou premýšľam nad technickými vecami. *(smiech)* Keď píšem, počúvam hudbu. Niekedy mám chuť na Taizé, inokedy na ruské či gregoriánske chorály a niekedy aj na Simu Magušiu.

Vôbec nie. Veď ikony píšem každý deň a nie každý deň cítim radosť. To je život. Niekedy neviem dostať z hlavy, ako som nervózny z kolegyne, lebo veľa rozpráva. Tak si pustím hudbu, ktorá to prehluší. Napríklad Gorana Bregovića.

Dokážete sa sústrediť na maľovanie Kristovho rúcha pri Bregovićovi?

Áno, pohýna ma tá radosť. Dotancujem si k ikone, a tak trochu plávam. Tu ešte trošku zelenej, tu trošku červenej.

Cez deň predávať skrutky

a večer písať ikony

nie je kontrast,

ale rovnováha.

mama kontemplanuje vlastné dieťa. To je cieľom ikony. Učiť sa kontemplanovať je však obrovská celoživotná drina. Na začiatku možno postačí pozrieť sa na Toho na ikone, sprítomniť si, že je tu, a vyžalovať sa mu. Nie drevu, ale Kristovi, ktorý je na ňom zobrazený. Alebo si len zapáliť pred ikonou sviečku a dívať sa.

novú. Občas si zatancujem ako kráľ Dávid, prežívam radosť a chválím Boha. A inokedy mám depresiú alebo sa hnevám. Vtedy sa potrebujem vedome rozhodnúť, že chcem ďakovať aj za takýto deň.

Nie je teda prekážkou, keď je ikonopisec nahnevaný či veľmi smutný?

Môže sa písanie ikon naučiť každý alebo sú potrebné isté duchovné či umelecké predpoklady?

Na škole bol chlapík, ktorý ikony zvládol technicky perfektne. Vedľa neho sedel muž, ktorý nebol až taký zručný, no do ikony, na rozdiel od neho, vložil svoje srdce. Cítili by ste ten rozdiel, keby ste sa pri nej modlili. Myslím si, že pre ikonopisca je dôležité mať aj slobodu. Nemať časové ani finančné termíny. Keď pri niekom pocítim, že mu mám ikonu darovať, tak mu ju dám. Keď napríklad viem, že spolu-brat túži po ikone, no nemôže

Potrebuje človek k ikone cirkevný, filozofický aj estetický výklad, aby sme ju pochopili?

Nie je to na škodu. Ale ruská babka pred štyristo rokmi nevedela, čo je na ikone napísané. Ale bola šťastná, keď si mohla sadnúť a pozeráť sa na ňu. Možno ju vnímala lepšie, ako keď o nej máme načítané všetko, dokonca aj teologicky.

Ikona teda môže byť miesto, kde večer po práci vypneme?

Presne tak. Alebo pred ikonou pokojne povieme, ako ma dnes ten somár našťval. Ježišovi to nevadí, bol pri tom, keď ma našťval. Môže sa pri nej vyplakať mama, ktorej syn začal drogováť. Raz za čas dostaneme bonbónik v podobe útechy, no modlitba

si ju dovoliť, takú ikonu robím s obrovskou radosťou.

Nemáte ambíciu si tvorbou ikon privyrobiť?

Už od začiatku mi bolo jasné, že tvoriť ikony je dar, ktorý som dostal od Boha a nemôžem si ho nechať pre seba ani na ňom ryžovať. Začal som byť odvážny v rozhodnutiach ikonu jednoducho darovať. Cítim sa ako prietokový ohrievač peňazí. Keď potrebujem, dostanem peniaze na farby aj na zlato. Keď sa ma spomínaný spolubrat spýtal, ako sa mi môže za ikonu odvdáčiť, poprosil som ho, nech mi spraví drevo na ikonu, lebo je drevár. Urobil mi desať. To je Božia ekonomika. Ale už som prosbu o ikonu aj odmietol. Ten človek ju chcel ako prezentáciu do kancelárie. Estetickú vec, ktorá bude skrášľovať priestor. No na to sú obrazy.

Cítite sa byť súčasťou kapucínskej rodiny?

Áno. Pred rokom som začal zľavovať z modlitby, prestal som chodiť každý deň na omšu a nakoniec som niekedy nešiel ani v nedeľu. Nato som dostal ponuku robiť u kapucínov kostolníka, ktorú som prijal. Opäť som nabe-

hol na kapucínsky život, motkám sa v kláštore. Dnes vidím, že by som asi nebol schopný bratského života. No pokračujem v akomsi spôsobe zasväteného života a ikonopisectvo je jeho súčasťou.

Je ikonopisectvo vašim životným poslaním?

V Knihe Jób traja Jóbovi priatelia hovoria o Bohu fantasticky. No len Jób hovorí s Bohom. Len on s ním udržiava vzťah. To je moje poslanie, byť s Bohom. Tráviť s ním každý deň, aj keď sa naňho hnevám. Alebo aj povedať mu, že ma mrzí, že som do kostola nešiel. Udržiavať bĺciace puto. Akú formu to nadobudne, nechávam na neho.

Svoje prvé ikony som daroval svojej rodine. Cítil som, že im patria ako prvým. To oni mi držali palce. Mama je šťastná, že som bol stratený a našiel som sa. Minulý týždeň sa jej pokazil telefón. Štyri dni som sa jej nevedel dovolať. Bolo to hrozné. Uvedomil som si, čo asi prežívala ona, keď som pätnásť rokov žil úplne na hrane.

Nebojíte sa, že sa závislosť a predchádzajúci spôsob života niekedy opäť prihlásia?

Už je to dávno. Závislý alkoholik som stále. No čím dlhšie človek abstínuje, tým viac sa pozná. Mám zautomatizované veci, ktoré riziko znižujú. Stále nosím so sebou vodu, aby som neostal smädný. Na niektoré miesta nechodím. Moja chémia v tele stále funguje ako chémia závislého človeka. Mám rád sladké, fajčím. Bolo obdobie, keď som sa z toho stále obviňoval, no Pán to vyliečil. A zároveň mám skúsenosť, že keby to bolo na mne, padol by som veľmi rýchlo. No som v Božích rukách. Som vďačný za pätnásť rokov s alkoholom.

Ako to myslíte?

Môj pád bol na moje posvätenie. Nie som na to pyšný a nechcel by som sa k tomu vrátiť. No všetko, čo som prežil a čo dnes žijem, spolu do seba zapadá. Rušno v obchode s ľuďmi, stíšenie večer. To, že som sa vyučil za stolára, že som alkoholik, že som žil s vagabundmi, aj to, že som sa dostal ku kapucínom, aj že som od nich musel odísť, sa stretlo. Preto som dnes tu a píšem ikony. ■

Zdroj: Postoj.sk

OVOCIE DUCHA

JÚLIUS STUPKA
(BJB Vavrišovo)

Podmienkou života viery je prinášať ovocie. Nepri-
nášať ovocie ohrozuje život viery, vetva bez ovocia
sa odrezáva. Ak prinášame ovocie, bývame čistení,
(očisťovanie myšlienok, motívov a postojov), aby
sme mohli priniesť viac ovocia.

Cieľom nasledovania je prinášať stále viac ovocia.
Viac a viac – trikrát sa opakuje, veľa – mnoho ovo-
cia. (Zrejme, aby bolo dosť pre všetkých blížnych,
bez výnimky.)

Pri treťom počujeme ešte, aby bol oslávený
Otec. „Otče náš, nech sa posväť Tvoje meno...“
Nejde o naše povyšovanie sa!

Opakujeme si ustavične – v zboroch sa nesúťažii.
Nevyhrávame nad slabšími: *Nie tak má byť medzi
vami, ale kto by medzi vami chcel byť veľký, nech
je vašim služobníkom* (Mt 20, 26). To je rozdiel
medzi múdrosťou zemskou a nebeskou.

*My silní, povinní sme znášať slabosti nevlád-
nych a nie v sebe mať záľubu* (R 15, 1 – 2) Každý
z nás nech sa ľúbi blížnemu, aby mu to bolo na dobro,
na budovanie.

Teraz sa zastavme!

Uvažujme o zmysle a celi prinášania ovocia, pýta-
me sa: Môže byť cieľom prinášania ovocia naprí-
klad nažívanie kresťanov v jednomyselnosti? Určite
áno! Pán chce ovocím obohatiť naše spolužitie. Pre-
mieňať a obnovovať naše myslenie, aby sa medzi
tzv. lepšími a tými, ktorí nevládu, vzťahy vyrovná-
vali. Na vážnej výzve o ovocí pochopíme, že nestačí
vzdychať a žalovať jeden na druhého. Jednoznačne
musíme ponúknuť svojím životom vetvu plnú ovo-
cia. – Rozdávať okolo seba ovocie, žiť ovocím dob-
rotivosti, zhovievavosti, nehy a zdržanlivosti.

Avšak hľadme na seba pozornejšie a zaspomínaj-
me na slabé chvíľky, keď pri nás chytráčil pokuši-
teľ a my sme jednoducho vyplí, prerušili – nežijeme
ovocím Ducha Svätého. Ovocie akoby sa stratilo
– niet ho. Ovocie v nás nezostáva.

Dôvod zosmutniť

Sme rozčarovaní... Kladieme si otázku: už vari ne-
budeme nikdy schopnejší a lepší? Späť k slovám
Pána Ježiša, povedal: *Ja som si vás vyvolil, nie vy
ste si ma vyvolili*. Pán si nás vyvolil napriek kolí-
savej ľudskosti. Božie kráľovstvo nestojí na našich
skvelých rozhodnutiach... (Lebo dnes urobíme
skvelé rozhodnutie, ale zajtra zo spodiny vnútra,
vykonáme poľutovania-hodné kroky.)

Nezakladajme si na svojej добрote, ani pri ovocí.
Či sa nám nestáva, že ovocie dobrotivosti, zhovieva-
vosti, zdržanlivosti sme schopní v sekunde zameniť
povrchnou ľahostajnosťou nezaujmu.

Ale my nemáme právo prestať slúžiť dobrým ovo-
cím. Pán hovorí: *ja som si vás vyvolil, aby ste išli
a prinášali ovocie a vaše ovocie aby zostávalo*. Ja
vás ustanovujem, poverujem, posväčujem a zmoc-
ňujem. Ide o nebeský vstup do našich zemských
príbehov. Len ovocie zhora pozitívne oslovuje
a pomôže ľuďom okolo nás. Bez modlitby zostá-
vame smutne odkázaní na svoju dobrotu a tráp-
ne zlyhávanie. Pritom vieme, že hore sa čaká na
našu konkrétnu prosbu: *Čokoľvek by ste v mojom
mene prosili, dám vám*. Nie sme často zaskočení
kultúrou svojpomoci? Nemodlíme sa ochotne, s ot-
voreným srdcom, očakávajúc v živjej nádeji na Boží
vstup.

V podvedomí ešte doznieva: *...čokoľvek by ste
v mojom mene prosili, dám vám*, ale často nechce-
me, (či nevieme) prekonať nedôveru vyprázdne-
nia?

Vždy, keď sa zo srdca stráca: láska, radosť, po-
koj, zhovievavosť, nežnosť, dobrotivosť, krotkosť
a zdržanlivosť... opríme sa o Boží sľub a modlit-
bou aktivujeme vieru, ku ktorej nás nebeský Otec
zo svojho mnohého milosrdenstva znovuzrodil,
k živjej nádeji vzkriesením Ježiša Krista z mŕtvych.

Dobro a zlo

Max Gronach (filozof, publicista,
CB Ostrava,
žije v Nemecku)

O vzdelaní

Ilustračné Foto
: [www: toptapety.cz](http://www.toptapety.cz), cz,hnonline.sk

MALÁ ÚVAHA O FENOMÉNU ZLA

Dnešnímu modernímu chápání lidských dějin světa je pojem *dobra* a *zla* sice znám, ale novodobá snaha o objektivní, vědecký přístup v hodnocení historických události a jejich interpretaci se těmito pojmy téměř úzkostlivě vyhýbá, protože současný primát a dominance vědeckého názoru tyto pojmy odmítá jako zřejmě „nevědecké“, ideologicky nebo nábožensky podmíněné, a proto již v osvícené společnosti dneška překonané.

Přírodní vědy získávají své poznatky v těsném souladu se zákony fyziky, chemie a biologie. Ale i sociální vědy, které se nemohou odvolávat na nějakou „sociální zákonitost“ se snaží své výsledky výzkumu podle příkladu přírodních věd statisticky podchytit, kvalifikovat, dát jim jistou relevanci a tímto získat vliv na veřejné mínění.

Biologie vychází dnes výlučně z etiky neutrální evoluční teorie a odvolávat se na nejnovější objevy genetického výzkumu, který může poměrně spolehlivě nabídnout informace o původu případných anomálií, mutací a patologických procesů u člověka, je dnes takřka na denním pořádku.

Z těchto důvodů nehraje kategorie *dobra* a *zla* v terminologii vědy pochopitelně žádnou roli.

Tímto, vědeckým vývojem urychlená devalvace pojmů *dobro* a *zlo*, jako pojmů, kterými jsme obvykle vnímali a označovali povahu lidských činů a z nich odvíjejícího se lidského osudu, ztrácí tyto v moderním světě, a právě v časech celosvět-

ové digitální revoluce, svou dřívější nenahraditelnou etickou hodnotu.

Zlo způsobeno člověkem již není hroživým a všemi obávaným *zlem* vycházejícího z rozhodnutí jeho svobodné vůle, ale v dikci ideologie humanity pouze lidským pochybením, přestupkem zákona, zneužitím důvěry a třeba mylným přivlastněním cizího majetku v důsledku ztráty sebekontroly. (S dobrým advokátem za zády zde není co řešit.)

O to více vzrostl dnes význam pojmů *úspěch* a *neúspěch*. Úspěch se tak stal v dnešní době novodobým synonymem pro *dobro* a neúspěch pro *zlo*. Konkuruující světónázorové a politické systémy současnosti si pak vyhrazují právo interpretovat *úspěch* a *neúspěch* podle vlastních ideologických pravidel.

Zcela odlišně přistupují k fenoménu *dobra* a *zla* monoteistická náboženství a i některé směry klasické filozofie, kde tyto zdánlivě archaické pojmy

mají podle mého názoru rozhodný význam i pro současnost.

V židovské a křesťanské víře,

kteřá se opírá i o biblické vyprávění v knize Genesis (stvoření světa a prvního člověka), mohou věřící původ *dobra a zla* příkladně odvodit ze zlomu ve vztahu Boha-Stvořitele k prvním lidem v ideálním zemském ráji lidské existence.

Zlo se dostává do vědomí člověka rozhodnutím jeho svobodné vůle poznat proti vůli jeho Stvořitele ještě výhodnější alternativu k *dobru*, do kterého byl stvořen, a v kterém dosud spokojeně žil. Toto poznání je vyhrazeno jen Stvořiteli. Tímto aktem lidské svobodné vůle, údajně ovlivněné dábelským nápadem, si člověk samozřejmě nárokuje nepřipustnou bohorovnost (viz výstižné biblické podobenství o „stromu poznání“, (Gen 3, 1–6).

Svým projevem nárokem na bohorovnost se prvním lidské stvoření, které bylo stvořeno pouze k podobě a nikoliv k bohorovnosti Stvořitele, samozřejmě dopustilo neodpustitelné provokace. Následují sankce. Stvořitelovým soudem se z „božského člověka“ stává pouhý člověk, který poznává nouzi, nemoci, bolest a žal a navíc ztrácí svou původní nesmrtelnost.

Člověk tedy dostal od Stvořitele možnost poznat rozdíl mezi *dobrem a zlem*, ale zaplatil za to vysokou cenu. V prvním díle Bible zvané Starý zákon je *zlo* jednoznačně charakterizováno jako **odmítnutí již zjevné, svrchované vůle Boha-Stvořitele a její svévolné nahrazení vůlí člověka.**

Přesto Stvořitel své stvoření neztrácí. V dalším vývoji lidstva pak dává člověku opakovaně příležitost vrátit se na cestu, kterou tak lehkovážně opustil. A k tomuto účelu je zřejmě nutné, aby člověk přehodnotil význam a smysl své svobodné vůle.

Když již člověku byla dána možnost poznat *dobro i zlo*, musí se rozhodnout ve vlastní odpovědnosti a z vlastní svobodné vůle, kterou cestou se vydá.

Z biblického vyprávění se z množství uvedených příkladů dovídáme, že lidské dějiny byly a jsou vlastně dějinami nesčetných rozhodnutí člověka, a to buď v duchu důvěry k Bohu-Stvořiteli, anebo v duchu přesvědčení o genialitě lidského rozumu, který není závislý na úsudku Stvořitele. Ukazuje se, že takové přesvědčení je vždy pouze klamnou doměnkou.

Stvořitel a Bůh Israelitů po jejich útěku z Egypta přichází svému vyvolenému národu při volbě jeho cesty na pomoc a dává mu Zákon (Deset přikázání), jehož dodržování garantuje Bůh Israelitům svou věrnost a přízeň. Tato pomoc je závazná a v budoucnosti se stane prakticky universálně platným **etickým zákonem pro celý židovský a později křesťanský svět.**

Zlo je tímto božským aktem zákonodárství pro všechny věřící Israelity a následovně i křesťany poznatelné v porušení či negaci těchto do té doby světu neznámého zákona. Konečný postih za nerespektování Desatera si vyhrazuje sám Bůh-Stvořitel. O potřebnosti ne-li nutnosti identifikace *zla* a z něj vyplývajícího chybného či nesprávného jednání by mělo být člověku nejpozději z písemného textu zákona jasno.

Konat *dobro* by mělo být cílem lidského snažení – nikoliv žít *dobře* v blahobytu bez ohledu na své bližní. O této ultimativní moudrosti se dovídáme více v druhém dílu Bible pod titulem Nový zákon.

Nový zákon

Připomeňme si: Na počátku prvního tisíciletí vstupuje do lidských dějin, z počátku inkognito, sám Bůh-Stvořitel, jako Syn člověka pod jménem Ježíš Nazaretský, aby postavil svým učením víru ve Všemohoucího, kterého nazývá Otcem, na nové základy, umožňující rozšíření myšlenky a smyslu víry do celého tehdejšího světa.

Ve zprávách očitých svědků jeho života, učení, smrti na kříži a zmrtvýchvstání se Ježíš vyjadřuje mimo jiné k podstatným fenoménům světa a člověka, do té doby neslýchaným způsobem. Jeho kázání a zaznamenané hovory se svými blízkými a jeho odpůrci jsou protkány srozumitelnými metaforami a četnými příklady ze všedního života prostých lidí, ale i bohatých a mocných, v názorných podobstvích k vážnému zamyšlení pro každého posluchače.

Ale v této malé úvaze o *zlu* není mým záměrem pokusit se o teologickou exegezi Evangelia.

Pro mnohé může být překvapivým zjištěním, že ve Stvořitelem darované svobodné vůli člověka je zahrnuta možnost jít cestou *dobra nebo zla* vždy přítomná. Cestou *dobra* lze ovšem jen jít ve smyslu vůle Boha-Stvořitele, ve smyslu jeho vůle.

Ježíš Nazaretský irituje své příznivce, když říká o svém Otci: ... *neboť On je dobrý i k nevděčným a zlým* (Lk 6, 35) a na jiném místě v Evangelii připomíná: ... *protože On dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé.* (Mt 5, 45)

My se takto z Evangelii dozvídáme, že **existence a poznání rozdílu mezi zlem a dobrem člověkem bylo nepochybně záměrem jeho Stvořitele. Záleží jen na člověku a jeho svobodné vůli, jestli je schopen zlo, i v jeho nesčetných transformacích a zálučných proměnách v podobě slibných výhod, zdánlivých úspěchů a lákavého triumfu moci a bohatství jako zlo, které předstírá dobro, identifikovat, a vyvodit pro sebe ze svého poznání důsledky.**

V přirozené touze, žádostivosti a i vášni člověka po vylepšení údělu jeho pozemské životní existence, které je Ježíši a jeho Otci dobře známa, je

vždy přítomno pokušení, upřednostnit a uspokojit zájmy své touhy bez ohledu na ostatní. A právě v těchto pokušeních, kterými snad projde každý člověk, leží to nejtěžší dilema lidstva: Toužit po tom věčném, nebo po tom pomíjivém?

Tak jsem pochopil fenomén *zla* v křesťanském poselství: *Zlo*, jako neodbytný, všudepřítomný a tvrdošíjný „protihráč“ *dobra*.

Člověk se pak může stát vítězem nad *zlem* jen volbou lásky ke svému Bohu-Stvořiteli. Volbou lásky k svému pomíjivému Egu může sice naplnit svůj pozemský život, ale taková volba ho dělá nakonec pro život věčný bezcenným.

Exkurs k závěru:

I když se setkáváme od nepaměti s pokusy fenomén *zla* nějak vystižně personalizovat (setkáváme se s tím i ve vyprávění Bible), zůstává pojem *zla* pro nás pouze pojem abstraktním, podobně jako jistá přírodní zákonitost, která má svůj původ a platnost, ale my lidé jsme s ní pouze konfrontováni, když ji vědomě či nevědomě porušíme.

ní a i mnohými církvemi uznávanými reprezentační symboly a protagonisty *zla*.

Personalizace těchto exponentů věčného temna měla v dějinách náboženství určité svůj důvod, podmíněný historickým vývojem vědomí člověka.

Ovšem z pohledu etického myšlení není záměrná personalizace *zla* v dějinách člověka ničím jiným, než **vyhýbáním se osobní zodpovědnosti** za svá zlovolná rozhodnutí a činy: Viník je vždy někdo jiný, a o to líp, když se dá ještě pojmenovat, a všichni ví, o koho se jedná – ďábel! Ten za to může!

„Vinen je někdo jiný“ – tato klasická výmluva má také svůj původ v biblickém líčení první vzpoury člověka proti svému Stvořiteli.

Snad neexistuje druhý, tak jasně srozumitelný a vystižný pramen moudrosti ve věcech *dobra a zla* než ve vyprávění Bible a obzvláště ve sdělení křesťanských Evangelii. Podle těchto zápisů se člověk za svého pozemského života nemůže vyhnout odpovědnosti za tíživou existenci *zla*, které jen

Vytvářet si nějakou obrazovou představu o Stvořiteli, jeho úmyslu a jeho moci v materiální, optické či popisné formě bylo a je marným a navíc zavádějícím pokusem člověka zviditelnit a tímto označit příčinu svého bytí, svého úspěchu nebo své porážky. Tuto představu ostatně Bůh-Stvořitel Israelitům explicitně v Desateru zakazuje. (Dtn 5, 8 – 10)

Jsem ale také toho názoru, že se tento příkaz vztahuje i na představy vytvořené a pojmenované lidmi v souvislosti s hledáním příčin *zla*.

Ďábel, Satan, Lucifer a ostatní podezřelí zloduchové, údajně zodpovědní za všechna neštěstí zbožného člověka, byli a jsou ještě bohužel „ve službách“ monoteistických náboženství velmi efektiv-

jeho zásluhou vyvedlo původní svět z rovnováhy. Člověk může *zlu* jen vzdorovat.

Na závěr ještě jedno poučení Ježíše Nazaretského: *Slyšte a rozumějte. Ne co vchází do úst, znesvěcuje člověka, ale co z úst vychází, to člověka znesvěcuje.* (Mt 15, 10–11)

Přeloženo pro nezasvěcené: *Zlo*, ať již v jakékoliv podobě, má svůj původ vždy v rozhodnutí ze svobodné vůle člověka. A člověk má vždy svou svobodnou vůli si to dobře rozmyslet, jestli jeho myšlenky, jeho slova a jeho následovné činy se jednou neobráť proti němu. ■

POZDNÍ NÁLEZY

Patřím k těm lidem, kteří se rádi ptají po hlubším smyslu věcí, které jsou mnohým často zcela jasné. Když nenajdu na jistou otázku ani u odborníků uspokojivou odpověď, snažím se ji najít v moudrých knihách, nebo v jiných moderních médiích. Mnohdy se nakonec musím obrátit na sebe samého. Neboť jsem přesvědčen, že všechny jevy na tomto světě mají pro každého člověka stejný smysl a stejnou poznatelnou hloubku. Ale do hloubky věci se mnohým nechce.

Z povrchního pohledu se nám zdá často všechno jasné. Někdy dokonce tak jasné, že mnohým lidem nestojí ani za námahu něco pochopit. – Vždyť to funguje!

Protože žijeme většinou ve společnostech, které téměř všechny své dosažitelné síly soustředí na maximální uspokojování materiálních potřeb svých členů- voličů, jsou otázky po hlubším smyslu deklarovaných společenských cílů považovány mnohdy za zbytečné až téměř destruktivní.

Deklarovaný zájem vyspělých a osvícených společností na pokud možno široké všeobecné vzdělanosti všech vrstev a podpora výzkumných oborů na vyšších školách je určitě evidentní.

Určitě můžeme souhlasit i s ideálním požadavkem potřeby **kvalitní vzdělanosti** pro všechny společenské vrstvy. Jen tak se dá údajně dosáhnout sociální pokrok, sociální spravedlnost a trvalý blahobyt. i když víme, že jeho realizace závisí na mnohých materiálních, kulturních a mentálních předpokladech společenského celku.

Jednu námitku považuji ovšem za podstatnou.

Všechny dosud známé vzdělávací systémy ve vyspělých zemích staví obvykle své programy na pedagogických principech, které umožňují i průměrným žákům a studentům zvládnout danou učební látku **v určitém čase** s následovnou možností uplatnit získané znalosti v praxi života. Úspěšně zvládnout učební látku pokud možno v učitým čase – to ovšem neznamená získat kvalitní vzdělání! Stručně řečeno: Škola může maximálně zprostředkovat svým žákům a studentům v určitém čase jisté znalosti, které považuje za potřebné pro výkon jejich budoucího povolání. „Kvalitní vzdělání“ ještě nebylo nikde **předem** definováno. – Opatrnost pedagogů je zde na místě.

Určitý čas, to je vlastně časové okno, čas, který má každý člověk v mladém věku k dispozici k základnímu i odbornému vzdělání. Takovými časovými okny procházíme během našeho života vícekrát a každé okno má pro nás nová poznání, jiné úkoly a povinnosti, podmíněny nejen progresí našeho věku, ale i vztahem k vlastní rodině, ke své práci,

nabytému majetku a vztahem k společenským proměnám, kterým se musíme neustále přizpůsobovat.

Vzdělání, i vyšší a odborné, které nepřipravuje mladého člověka na život v jeho skutečné komplexitě je v dnešní podobě jen vědomou, systematickou přípravou a zároveň ukázkou demonstrující všudypřítomný **boj o osobní úspěch**. Pak již záleží více na silné motivaci jednotlivců než na kvalitě a úsilí učitelského personálu.

Zdá se, že se učíme jen proto, abychom měli úspěch v učení. Ten se dnes jeví jako jediné platné kritérium zralosti a způsobilosti pro život, i když žáci a studenti musí prokázat svou výkonnost jen v poměrně malém segmentu svého života schopnosti poznávat, objevovat a tvořit nové a potřebné pro nastávající běh životem si již musíme přinést zvenčí. Někteří šťastlivci je mají již ve svých genech.

Klíčový pojem tohoto již takřka banálního popisu cesty za vzděláním je tedy „fragmentální úspěch“, který se dá navenek srozumitelně a výhodně manifestovat, například vysvědčením či diplomem.

Úspěch samozřejmě diferencuje, přispívá k tvorbě hierarchií, zahrnuje výhody. Jednoduše prospívá tomu, kdo úspěch má. Přitom je třeba zde připomenout, že úspěch a schopnosti nejsou napájeny ze stejného pramene.

Při hlubším pohledu tedy zjišťujeme, že za požadavkem kvalitního vzdělání pro všechny stojí zase jen staronový vzdělávací systém produkující ve zvýšené míře a pod požadavkem sociální spravedlnosti absolventy v „určitém čase“.

Když se zeptáme školáků nebo studentů, proč se chtějí nebo musí učit, nebo proč preferují jistý studijní předmět nebo obor, dostaneme pravděpodobně širokou paletu odpovědí, které většinou staví na představě o úspěšném zvládnutí učebního obsahu, následovném úspěšném absolvování závěrečných zkoušek a o vzrušující

představě budoucího života ve světě plném lákavých možností seberealizace a sebeurčení.

Na startu do života jsme patrně všichni „programováni“ moderními vyučovacími systémy a v neposlední řadě i mnohdy ctižádostivými rodiči na individuální úspěch.

Z těchto důvodů málokterý mladý člověk projektuje svou budoucnost s úmyslem podělit se o své poznatky a vědomosti získané několikaletým učebním procesem a snad již obohacené i o vlastní zkušenosti i k prospěšnosti druhých. Takový člověk vidí ovšem daleko dopředu.

Individuální učební úspěch je pouhý fragment celku a má proto charakter konečnosti.

Etické hodnoty a mnohdy skryté tvůrčí potenciály člověka jsou sice z povrchního pohledu sotva ceněny a zaznamenatelné, ale mohou doprovázet člověka i v nedohledném generačním sledu a jsou proto nadčasové. Charakter nadčasovosti je pro každého poznatelný v kontinuitě nepřerušené platnosti. Hodnoty nadčasovosti nejsou ovšem zahrnuty do žádných standartních vzdělávacích programů. Stálo by zato se nad tímto podstatným rozdílem zamyslet?

Závěrem:

Smysl všeho živého tkví pro mnohé překvapivě v zákonu reprodukce, a to jak biologické, tak i duševní.

Člověk je schopen nejen reprodukovat svůj vlastní rod, ale i svou touhu po poznání, po pravdě. A tyto poznatky by se mohly stát i smyslem vzdělání.

Z takového hlubšího pohledu vyplývá, že realizovatelný a naplněný smysl života člověka na této zemi může jen znamenat naučit se dávat vzděláním získaná poznání a výsledky svého úsilí dále. Jako nezištný dar pro ty, kteří přijdou po nás. To se dá skutečně naučit.

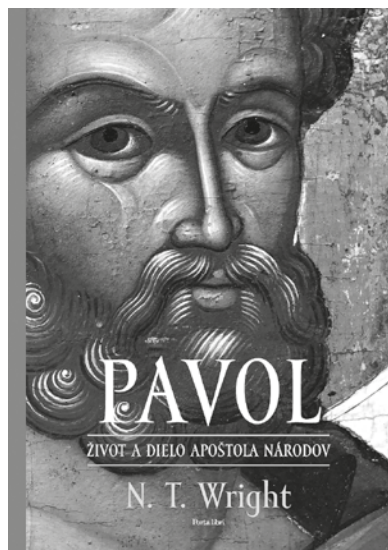
Komu se to podaří, ten je skutečně nadčasově úspěšný. ■

PAVOL – ŽIVOT A DIELO APOŠTOLA NÁRODOV

(Predslov k slovenskému vydaniu)

TOM WRIGHT

Pavol bol, samozrejme, ten, kto prinášal nové myšlienky všade, kam prišiel. To sa mnohým ľuďom nepáčilo: pre jeho židovských súkmeňovcov bolo evanjelium škandalózne a pre Nežidov bolo šialené. Pavol bol však vytrvalý – chodil hore-dolu po rímskom svete a šíril správu o ukrižovanom a vzkriesenom Ježišovi, ktorý je teraz skutočným pánom sveta. Zistil pritom, že Boží Duch sa ohromným spôsobom pustil do práce – transformuje životy a tvorí nové komunity. Pavol takúto transformáciu vplyvom evanjelia a mocou Ducha sám zažil. Jeho životným poslaním sa stalo sprostredkovať túto meniacu sa moc širšiemu svetu v jeho vlastnej dobe.

Pavlovo misijné pôsobenie má znaky istej stratégie. Zdá sa, že sa sústredil najmä na rozhodujúce centrá moci a kultúrneho vplyvu Rímskej ríše, ako bola Pizídska Antiochia, Efesz, Filipy či Korint. Potom smeroval do samotného Ríma a mal úmysel ísť ďalej do Španielska, ktoré bolo kľúčovým centrom rímskeho vplyvu na západe. Prečo to tak robil? V súlade s Písmami Izraela, ktoré tak dobre poznal, Pavol veril, že keď raz Jeden Boh – stvoriteľ sveta – pošle Izraelu svojho skutočného kráľa, dá mu zvrchovanú moc nielen nad jedným národom, ale nad celým svetom. Presne to hovoril už dávno Žalm 2 – najobľúbenejší žalm raných kresťanov. A tak Pavol smelo ohlasoval Ježiša ako Pána a Spasiteľa presne tam, kde bol za pána a dokonca syna božieho a spasiteľa vyzývaný rímsky cisár.

Dnes by sme povedali, že to bolo značne kontroverzné a podvratné. Tí, čo žili v totalitných re-

žimoch v nedávnej dobe (ako stredná a staršia generácia na Slovensku) vedia, čo to znamená udržať si vernosť a lojalitu k Ježišovi, nech by sa dialo čokoľvek. Tí, čo žili na liberálnom Západe ako ja, zas zažili skrytejšie, ale o to vážnejšie výzvy posunov všeobecnej kultúry, ktorá sa stávala čoraz viac nepriateľská k Ježišovej zvesti a životnému štýlu, ktoré evanjelium prináša. Keď teda všetci zápasíme, každý vo svojom kontexte, s novými a komplexnými výzvami kultúry, spirituality, moci, tradície a podobne, možno objavíme, že svätý Pavol si tým tiež prešiel a má pred nami náskok. Ponor do problémov, ktorým Pavol čelil a ktoré on sám svojej dobe predložil, môže byť skvelou príležitosťou, aby sme sa aj my učili žiť ako verní a múdri nasledovníci Ježiša v tomto čase a na tomto mieste.

Odkedy táto kniha prvýkrát vyšla v angličtine, mnoho ľudí mi povedalo, že im otvorila oči a uvideli „skutočného Pavla“ – a to spôsobom, o ktorom ani nevedeli, že je možný. Veľa kňazov a pastora mi napísalo, aké povzbudivé bolo pre nich objaviť Pavla ako ľudskú bytosť z mäsa a kostí, spoznať jeho hlboké zármutky a úzkosti, ako aj radosti, nádeje a najmä jeho lásku. Verím a zároveň sa modlím za to, aby aj tento nový preklad do slovenčiny otvoril nové obzory a priniesol povzbudenie a svieže porozumenie pre čitateľov na Slovensku.

To by sa samozrejme nemohlo udiat bez tvrdej práce prekladateľov, editorov a vydavateľa, za čo im všetkým patrí moja srdečná vďaka.

Expozícia Porta Libri na výstave kníh v Martinuse

JEDNOTA KREŠŤANOV V SLUŽBE SPOLOČNOSTI

ŠTEFAN MARKUŠ

História ekumenizmu svedčí, že kresťanský svet, od konca prvej svetovej vojny, programovo a cielene, sa usiluje odstraňovať bariéry pri spolupráci cirkví. Keď kontúry ekumenickej spolupráce začali nadobúdať konkrétnu formu (1925) a Hnutie života a práce (The Life and Work Movement) vyústilo do kreovania Svetovej rady cirkví (1948) a myšlienku ekumény podporil aj II. vatikánsky koncil (1965), proces prekonávania predsudkov sa zmenil na globálnu udalosť. Po rozpade komunistickej totality, idea dynamizovala aj registrované cirkvi na Slovensku a vstúpili do zmysluplného dialógu. Otvoril sa priestor, aký pre súčinnosť cirkví, nikdy pred rokom 1989 nebol mysliteľný. Napriek progresu a pozitívam, ekumenická spolupráca v našich podmienkach zostáva výzvou. V príspevku analyzujeme súčasný stav a možnosti rozvoja ekumenizmu v Slovenskej republike.

Reálny svet kresťanov

Základnou črtou súčasného sveta je globalizačný proces. Stupňuje sa komplexnosť prostredia, v ktorom žijeme, čím vzrastá závislosť jeho zložiek na lokálnej politike, ekonomike aj kultúre. Globalizácia vnáša do národných spoločenstiev určitú štandardizáciu – rovnakosť. Stačí si povšimnúť ponúkané tovary supermarketov v metropolách kontinentov. Rovnaké obaly, rovnaké tlačené či elektronické reklamy, podobné titulné obálky časopisov, nerozlíšiteľné typy fotografií, znie rovnaká reprodukováná hudba. Hovoríme o šírení „epidémie podobnosti“ (Novosád)¹. Táto realita nás prekvapuje, lebo napriek pliage uniformovanosti, ktorá v 21. storočí už má znaky pandémie, náš svet sa nestáva homogennejším. Naďalej prevláda duchovná rôznorodosť a globalizovaný svet zostáva národne aj kultúrne fragmentovaným. Zápas o zachovanie spirituálnej identity je aj v ére globalizácie evidentný.

Ekumenizmus v prostredí šírenia „epidémie podobnosti“

Podobne ako fragmentované zložky sveta si zachovávajú svoje identity, tak aj cirkvi a cirkevné spoločenstvá, popri narastajúcej sile ekumenického hnutia, napriek túžbe a upevňovaní jednoty si svoje tradície a zdedené identity zachovávajú. Organizované ekumenické hnutie na Slovensku, v priebehu rokov šírenia sekulárnej „epidémie podobnosti“ sa ňou nenakazilo. Skôr sme svedkami protichodného pohybu, ktorý nás charakterizuje i ovplyvňuje. Uprednostňujeme fenomén hľadania *jednoty v rozmanitosti*. Tá je na Slovensku výrazná a zdá sa, že ako jav nerozdeľuje. Hodí sa do našej typickej, multikonfesionálnej spoločnosti, aj keď tu i tam ústi do nedorozumení. Strety medzi cirkvami, vnímame skôr ako dôsledok neukončenej evolúcie vzťahov, ako účinok reliktu minulosti, prejavujúci sa zápasom o prioritu, uznanie, presadenie sa – teda ako nároku uplatniť vlastnú interpretáciu sveta so všetkými jeho duchovnými prúdmi a boľa-

vými problémami. Jednoducho, nie sme oslobodení od pocitov, že iba my sme vlastníkmí dobrých riešení a nie tí druhí. Preto pri budovaní *jednoty v rozmanitosti*, vnášanie biblických noriem do reálneho sveta fragmentovanej spoločnosti, aj na pôde cirkví, je neukončeným experimentom. Je to úloha, ktorá nevyhnutne musí mať pokračovanie.

Potreba jednoty v rozmanitosti pri službe spoločnosti

Kresťania postkomunistických krajín prešli mimoriadnou a neopakovateľnou skúsenosťou. Je našou devízou, ktorú častokrát nedoceňujeme. Politická moc v minulosti chcela vieru kresťanov „odmyslieť“ od spoločnosti. Možno slabo zdôrazňujeme význam tejto falošnej premisy. Vieru v Boha nemožno z prostredia spoločnosti odizolovať a kresťania zostávajú neodmysliteľnou súčasťou aj postmoderného sveta. Nazdávame sa, že práve pre skúsenosti z totality, ekumenizmus sa stáva šancou, platformou pre výraznejšie ovplyvňovanie diania v spoločnosti. Kresťania pre spoločnosť vykonávajú niečo, čo sa nikým a ničím nedá nahradiť. Pri ekumenizme si uvedomujeme, že medzi kresťanmi a štátom existuje presne definovateľná väzba, a tým aj vzájomná zodpovednosť. Pri obrane ekumenizmu, ako služby pre spoločnosť, sa dívame do Sv. Písma a interpretujeme Ježišove slová ako odkaz, ktorý súčasne testuje naše úmysly: „*Podľa toho všetci spoznajú, že ste moji učeníci, ak budete mať lásku jedni k druhým*“ (J 13, 35). Rozumieme tejto výpovedi tak, že kresťanmi – nasledovníkmi Krista – sa stávame práve vtedy, ak pri službe spoločnosti sa nerozchádzame, ale sa zjednocujeme. Keď preukazujeme empatiu voči druhým a dokážeme praktickými činmi inkorporovať do nášho videnia inakosť ľudstva. Práve ústretovosťou voči svetu vieme dosahovať zmysluplné duchovno-sociálne ciele v prospech dobrej spoločnosti. Ak dobre rozumieme dvom podobnostiam z evanjelia (o stratenom synovi a milosrdnom samaritánovi), potom

pre ekumenické hnutie je étos oboch podobnostiev dôležitý. Strateného syna treba doma privítať a o zraneného pútnika sa treba postarať. Človek, ktorý prežil konverziu k Bohu, sa má zmeniť na samaritána. Tým ekumenizmus dokáže najlepšie vyjadriť potrebu pre angažovanosť kresťanov v sociálnej oblasti. Ekumenické hnutie vytvorilo kontakty medzi cirkvami, čím navodilo novú atmosféru v spolunažívaní. Odstraňovanie nepriepustných zábran a prísne strážených konfesiónálnych hraníc sme však ešte neukončili. Z histórie cirkví sa chceme poučiť, lebo teologicky odlišne orientovaní kresťania v minulosti neváhali pre obranu svojej viery tasiť proti sebe i meče. Aj preto je na mieste zdôrazňovať *jednotu v rôznorodosti*. Liečenie narušených vzťahov a hľadanie korektných vzťahov aj voči nekresťanským náboženstvám je v súčasnosti naliehavou výzvou. Aké sú naše východiská?

Nedostatok tolerancie a znášateľnosti

Pri budovaní *jednoty v rozmanitosti*, potrebujeme citlivú mieru tolerancie. Nedorozumenia vznikajú pri samotnom slove *tolerancia*. To preto, lebo sa v Biblii vôbec nenachádza. Patrí neznášateľnosť tradične do života kresťanov? Tolerancia je schopnosť znášať niečo, čo sa nám nepáči, alebo čo by nemalo byť, ale čo v podstate ani neprekáža. Dopravný policajt toleranciu meria prípustným promile alkoholu v krvi. Iný vyšetrovateľ však, pri výrobe falošných bankoviek už uplatní nulovú toleranciu. Ako to je s tolerovaním odlišných názorov v živote cirkví? Túto otázku pre ekumenické hnutie zrejme rieši biblicky orientovaná teológia. Veríme, že Božie slovo zostane pre všetkých kresťanov normotvornou smernicou tak pri hľadaní pravdy, ako aj pre praktické konanie. Na Slovensku sa dialóg o vzájomnom rešpekte nerozvinul dostatočne komplexne. Máme svoje pravdy, a väčšina z nás je presvedčená, že tá naša je tá pravejšia. Problémom je, že všetci sledujeme len stopu pravdy a „každý človek sa riadi tou stopou, ktorá ho oslovila a presvedčila“ (Sokol)². Ekumenické hnutie by sa však nemalo držať jednej stopy s argumentom, že pre dosiahnutie jednoty je nevyhnutná. *Jednota v rozmanitosti* sa buduje uznaním, že k úspešným riešeniam vedú aj cesty iných. Náš vzťah k inakosti iných musí byť zhovievavo tolerantný, ak sa chceme naďalej legitimovať ako kresťania. Skutočná úcta k tomu, čo nie je „naše“, čo nám nie je blízke, ani jasné, by mala byť vyjadrením osobného očakávania, že raz možno práve na tom bude naša budúcnosť závisieť. Táto téma sa dotýka kategórie pluralizmu. Uvedomujeme si, že prijať princíp pluralizmu v cirkevných spoločnostiach je ošemetná záležitosť. Ekumenizmus na Slovensku však do tejto „povinné školy myslenia“ musí vstúpiť. Dožadovať sa akceptácie princípu jednej jedinej stopy vedie k rozkladu veľkej myšlienky ekumenizmu. V ekumenickej spolupráci nie je úlohou sfalzifikovať stopy poznania iných

za akúkoľvek cenu. Pre ekumenizmus, v kontexte služby spoločnosti, existujú aj výhrady. Rád by som aspoň niektoré pomenoval a naznačil východiská.

Výhrady voči účasti cirkví v spoločensko-politickom živote

Cirkev a politika

Má sa cirkev vyjadrovať k politickému daniu štátu? Námetka vychádza najmä z vnútra protestantských cirkví. Mnohí súhlasia s filantropiou, ale už menej s politickou angažovanosťou cirkví. Tu dochádza k nedorozumeniu pri definícii slova „politika“. Názor, že politika patrí skorumpovaným politikom je výhovorkou a nie serióznou námietkou. Členovia cirkví žijú v komunitách, kde do záležitostí *polis* (mesta, osady) priamo a nevyhnutne zasahujú. Ich iniciatíva pre dobré legislatívne zmeny v živote *polis* je podstatným vyjadrením lásky k spoluobčanom. Politická aktivita patrí do života kresťanov, aj cirkví, a je legitímnou extrapoláciou biblického učenia o láske k blížnym. Ekumenizmus sa neusiluje o reinterpretáciu kresťanskej zvesti v pojmoch sociálno-politických aktivít. V službe spoločnosti sa ekuména neuberá k synkretizmu, ani k univerzalizmu nekresťanských náboženstiev. Na tomto poli ekumenizmus, v našich podmienkach, musí smelo brániť svoje postoje.

Ekumenizmus verzus sociálne evanjelium

Existuje podozrenie z premyslenému návratu „k čisto sociálnemu evanjeliu“. Nazdávame sa, že ide opäť o nepochopenie poslania ekumenizmu. Ekumenické hnutie nemá v úmysle budovať „kráľovstvo Božie na zemi“, lebo je presvedčené, že taká koncepcia je utópiou. Ekumenické hnutie sa však preukázateľne usiluje konať voči zlu sveta a zodpovedne sa postaviť voči vojnovým konfliktom, hladu, smädu, sociálnej nespravodlivosti, a to i medzi nekresťanmi. Ekumenizmus uspeje, ak sa bude reprezentovať vo forme „soli a svetla sveta“ pri ochrane sveta pred hnilobou, a navyše iba v integrovanej zostave. V tejto misii je potrebný každý z nás. Tejto vízii sa ani ERC SR nemá vzdať.

Ekumenizmus preferuje komunitu a nie jednotlivcov

Niektoré kresťanské spoločenstvá vyslovujú obavu, že ekumenizmus nezdôrazňuje dostatočne duchovné skúsenosti jednotlivcov, ale uprednostňuje skúsenosť kresťanskej komunity. Nazdávame sa, že opäť ide o nedorozumenie. Ekumenizmus buduje spoločenstvá, čo však nevylučuje duchovné budovanie jednotlivcov zúčastnených cirkví. Budovanie ekumenickej *jednoty v rozmanitosti* je základným predpokladom takto pochopenej ekumény a v žiadnom prípade nechce potierať identitu jej partikulárnych častí. Ekumenizmus však stavia na viere, že celok je viac ako súčet jeho častí.

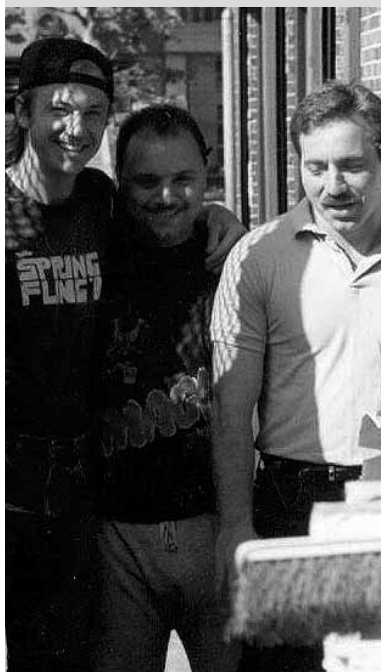
Príbehy narkomana

KONIEC

Mám v marci 59 rokov. Mal som zlý začiatok, verím, že bude dobrý záver. Viete, dožil som tento čas až do dnešných dní už ako invalidný dôchodca. Môj život žijem za seba, nie za niekoho iného – zopakujem za seba !!! Som zodpovedný, stojím na vlastných nohách. Trvalo mi to, no je dobré, že som dožil aspoň do dnešných dní. Mám psíka Roníka. Počúvam dobrú hudbu... mám dobré jedlo, strechu nad hlavou, čo bude neviem, no príbeh čo som napísal je pravdivý – je o mne Jožkovi. Ak ste dočítali až do konca veľká vďaka.

Ak chcete, túto foto, na ktorej som aj ja, môžete uverejniť. Vtedy som mal asi tak 28 rokov, teraz skoro 60. Som sivý pán. Majte sa dobre. Ďakujem za život. ■

Ody

Sociálna spravodlivosť a kresťanstvo

Existuje námietka, že sociálnu spravodlivosť nemôžeme nastoliť skôr, ako sa celý svet nepokresťančí. Samozrejme, všetky kresťanské cirkvi sledujú stratégiu svetovej evanjelizácie, lebo taký príkaz im zanechal Ježiš. Boh, inkarnovaný v osobe Syna, však mal enormný vplyv na celý svet a nevylúčil z tohto vplyvu nijakú kultúru. Zmyslom ekumény je podporiť legislatívne iniciatívy kdekoľvek, ak zlepšujú životné podmienky ľudí, a to nezávisle na tom, či sú alebo nie sú členmi nejakej kresťanskej cirkvi. Veríme v pravdivosť výpovede: „Morálka sa nemôže legislatívne podchytiť, ale správanie ľudí môžeme regulovať“ (King)³.

Jestvuje obava, že dôraz na **sociálne angažovanie cirkví odvedie kresťanov od pôvodného zámeru ekumenizmu** – duchovného zjednocovania cirkví. Každá cirkev, združená v ERC SR, podľa svojho videnia, tradície a poslania má slobodu konať svoju vlastnú misiu. Ekumenizmus nebráni „iným“ aktivitám členských cirkví a nijako neovplyvňuje ich teologickú orientáciu, ani formy, akými naplňujú duchovné potreby jednotlivcov na ceste spásy. Víziou ERC bolo a je vytváranie podmienok pre skutočnú ekuménu. Pocity, že slovenský ekumenizmus nie je ukončený, nesmie znechucovať v pokračovaní. Musíme prejsť ešte dlhú cestu. Cestu vzájomného rešpektovania sa. Cieľom je spoločenstvo, naplnené radosťou z úspechu iných a vytvárania priestoru pre akceptáciu inakosti. Budovanie *jednoty v rôznorodosti* je proces a my sa ho nesmieme vzdáť.

Ekumenická spolupráca vedie k relativizovaniu kresťanskej viery

Obavy z pokusov „demytologizovať“ obsah Písma je hádam už za nami. Možno, že v tejto oblasti sa objavujú ešte divergentné postoje, najmä v otázkach dogiem, dobovosti jazyka Písma, liturgie, tradície a spoločenskej morálky. Ciele ekumenizmu však neohrozujú. Pretrváva skôr obava, že úsilie dosiahnuť názorovú jednotu „zredukuje kresťanskú vieru na minimum“ (Aulén)⁴. Tento fenomén, pokiaľ sa medzi nami objavuje, treba dobým úmyslom a pozitívnou diskusiou objasňovať. Ekumenizmus sa neusiluje o presadzovanie relativizmu do náboženského myslenia, ale o budovanie mostov medzi tradíciami myslenia.

Budúcnosť ekumenizmu na Slovensku dokážem vyjadriť metaforou, v kontexte pomyselnej odpovede na otázku konvertitu. Inteligentný Ind, hovoril svojmu priateľovi: „Verím v Ježiša Krista ako Cesty, Pravdy a Života“. „Prečo potom nevstúpiš do kresťanskej cirkvi?“ – spýtal sa ho. „Do ktorej cirkvi, prosím?“ – zaznela ironická protiotázka (Leeming)⁵. Na Slovensku by sme mu možno odpovedali bez váhania: „Samozrejme do tej našej“. Taká odpoveď však svedčí o tom, že celý obsah ekumenizmu ešte nie je súčasťou nášho krvného obehu. V prekonávaní predsudkov máme veľké rezervy. Víziou a stratégiou ERC v SR by teda malo byť systematické odstraňovanie deficitu ekumenického povedomia, ktoré je do dnešných dní na Slovensku latentne prítomný.

Napriek pesimizmu nádejame sa, že Ekumenická rada cirkví SR reprezentuje organizáciu, ktorá v praxi aplikuje koncepciu jednoty a zväzku pokoja podľa slov Sv Pavla: „Usilujte sa zachovávať jednotu ducha vo zväzku pokoja“ (Ef 4, 3). ■

Zdroje

1. F. Novosád, Kultúry v kontakte, In: Slová, Kalligram, 2009
2. J. Sokol: Člověk a svět očima Bible, Ježek, 1993
3. M. Luther King, Strength to Love, Collins, 1963
4. G. Aulén: Kresťanská viera v Boha v meniacom sa svete, Transocius, 1993
5. B. Leeming: The Churches and the Church. A Study of Ecumenism, The Newman Press, 1963

PREČO RABAKA?

Rabaka je výraz pre rebrík z ľudských dlaní. To sú spojené ruky, ktorými pomôžeme druhému uvidieť niečo na druhej strane múru či dokonca preliezť ten múr. Rabaka môže pomôcť, aby človek sám urobil ten najdôležitejší krok.

KTO SME

Lukáš Kulíšek je sociálny pracovník a vedúci domova na polceste so skúsenosťami z práce v detskom domove a v útulku pre ľudí bez domova, vyštudoval biológiu s ekológiou a sociálnu prácu.

Mária Kulísková je diakonka na materskej. Má skúsenosti so sociálnou a pastoračnou prácou s deťmi, mladými, ľuďmi bez domova, staršou generáciou a s ľuďmi s fyzickým znevýhodnením, vyštudovala teológiu.

Pristažovali sme sa do Kalinova. Prijali sme výzvu stať sa súčasťou miestnej komunity Cirkvi bratskej a zapojiť sa do nejakého projektu. Ťahalo nás to k niečomu, čo by nám umožnilo zapojenie celej rodiny. A tak v priebehu tohto roku vznikol domov na polceste.

Domov na polceste Rabaka vznikol ako samostatný projekt neziskovej organizácie Betánia v Kalinove. Od januára 2022 oficiálne otvárame.

PRIDAJ SA K NÁM

DOMOV NA POLCESTE RABAKA

Betánia

Chcel by si prispieť k tomu, aby znevýhodnení mladí ľudia mohli viesť samostatný a dôstojný život a mali šancu na lepšiu budúcnosť?

Chcel by si spolu s nami vytvárať komunitu vzájomnej pomoci, dôvery, prijatia a rešpektu?

Presne o to nám v Rabake ide. Podporíme tých, ktorí vyrastali v detskom domove. Poskytneme im ubytovanie na približne jeden rok, poradenstvo, duchovné a mentoringové sprevádzanie, rozvoj zručností a pomoc pri hľadaní práce. Ako rodina bývame v podkroví nad domovom na polceste a chceme spolu s mladými z Rabaky zdieľať naše životy a tráviť spolu čas.

KOHO HĽADÁME?

Do tímu Rabaky hľadáme človeka (alebo rodinu), ktorý

- má srdce pre mladých ľudí,
- má ochotu porozumieť ich neľahkému príbehu a zdieľať s nimi svoj autentický život
- je duchovne ukotvený kresťan
- súznie s víziou a hodnotami Rabaky
- so svojimi skúsenosťami, svojou profesiou, a tým, kým je, by dokázal byť nápomocný. Môže to byť pokojne psychológ, remeselník, komunitný či sociálny pracovník alebo kuchár. Profesia nie je rozhodujúca.

Ponúkame zamestnanie na plný úväzok od februára 2022, primeraný plat, bývanie, a spoluprácu v mladom tíme, život na dedine obklopenej prírodou a malé spoločenstvo Cirkvi bratskej.

Ak vás naša výzva oslovila, pošlite nám svoj životopis a motivačný list. Radi si s vami zavoláme, stretneme sa naživo alebo online.

KONTAKT

Lukáš Kulíšek

0948616306

domrabaka@gmail.com

www.facebook.com/domrabaka

Domov na polceste Rabaka

Hrabovo 769

98501 Kalinovo

Slovensko

Cieľom leaderXpress je vytvárať zdroje pre vedúcich. Projekt sa stále vyvíja a rozširuje. LeaderXpress však nechce len ponúkať zdroje, ale **tvoriť komunitu**. Komunitu lídrov, ktorí sa medzi sebou podelia o to najlepšie zo svojich zdrojov, skúseností a know-how. Na stránkach Dialógu vám budeme prinášať úvahy autorov, ktorí sa podieľajú na živote tejto komunity.

ŠIMON EVIN

UCTIEVANIE? KREŠŤANIA A HUDBA

Je nádherná nedela. Listy stromov žiaria teplými jesennými farbami. Kráčate slnkom zaliatymi ulicami a vašu povznesenú náladu ešte umocňujú doznievajúce pocity, ktoré vyvolalo spievanie piesní na bohoslužbách. Ako sa z nich vraciate domov, natrafíte na svoju neveriacu kamarátku Julku. Vaša tvár prezrádza, ako sa cítite, a tak sa Julka hneď pýta, z čoho ste taký natešený. Keď jej to stručne vysvetlíte, Julka sa s úprimným záujmom pýta: Prečo v kostole spievate? Čo by ste Julke odpovedali?

- Vieš, Julka, máme to jednoducho radi. Spievať spolu s inými ľuďmi, s ktorými si rozumieme, je príjemné.
- Ehm... ani poriadne neviem. Odkedy chodím do cirkvi, spieva sa tam. V cirkvi sa to asi robilo vždy.
- No, lebo v Biblii sa píše, že to máme robiť. Pán Boh nám to káže, tak ho poslúchame.
- Tak... spievať znamená chváliť Boha. Boh chce, aby sme ho chválili a aj ho máme za čo. A robíme to spievaním.

Zrejme už tušíte, že Julka by zo všetkých odpovedí nebola rovnako nadšená. A čo keby Julka úprimne skúmala, ako má vyzerať jej kresťanský život a jej otázka by znela: Prečo máte ako cirkev spievať? Ak by sa Julka opýtala takto, prvé dve odpovede by jej naozaj vôbec nepomohli. Druhé dve sú lepšie, ale potrebujeme na ne zaostriť. V tejto novej sérii článkov sa spolu budeme pozeráť na miesto hudby (pod ktorou rozumieme najmä spoločné spievanie) v živote kresťanov a cirkvi. Začať chceme vzťahom hudby a uctievania.

Na základe svojich reálnych pozorovaní a skúseností sa domnievam, že veľa ľudí by Julke zrejme

dalo odpoveď prezrádzajúcu nasledovný spôsob uvažovania:

spievanie kresťanských piesní počas bohoslužby =
chválenie Boha

Ale je to naozaj tak? Nie celkom. Veľa poznatkov a praktík preberáme z anglicky hovoriaceho prostredia, tak si (i Julke) pomôžeme angličtinou. V nej sa spoločné spievanie kresťanských piesní počas bohoslužieb alebo podobného stretnutia často označuje slovami *praise* alebo *worship*. Slovo *praise* je ekvivalentom k slovenskému *chváliť*, či už slovom alebo piesňou. Slovo *worship* často tiež prekladáme ako *chvály* alebo *chváliť*. S tými slovami je to však zložitejšie. Na *praise* sa pozrieme v ďalšom článku; *worship* označuje pripisovanie hodnoty (*worth*) niekomu alebo niečomu. Znamená to mať postoj, že niečo/nieкто je pre nás dôležité a vzácne, z čoho potom vyplývajú aj naše činy. V slovenčine na vyjadrenie tejto myšlienky používame slovo *uctievanie*. Našu pôvodnú rovnicu teda môžeme zmeniť:

spievanie kresťanských piesní počas bohoslužby =
uctievanie Boha

Ani to však nie je to pravé orechové, lebo podľa Biblie je uctievanie Boha oveľa, oveľa viac, než len spievanie. Uctievanie čohokoľvek je oveľa viac než spievanie, a pri uctievaní dokonca väčšinou nespievame. Uctievať totiž môžeme všetko a všeličo, vedome i nevedome: peniaze, moc, obľubu u ľudí, sex, rodinu... Ak napríklad uctieваме peniaze, tak robíme všetko preto, aby sme ich mali. Rozhodujeme sa

s ohľadom na ne. Bojíme sa, že o ne prideme. Keď ich máme a myslíme na ne, robí nás to šťastným. Chceme nimi byť obklopení a mať ich stále viac. Točí sa okolo nich celý náš život. A to sa dá povedať o všetkom a všetkých, čo sa dá uctievať. Uctieваме v rôznych situáciách a pri rôznych príležitostiach. Takto to vníma aj Biblia. Stará zmluva používa na označenie uctievania viacero slov s rôznymi významami. Ak ich vnímame v ich kontexte, vytvára to celistvý obraz toho, čo uctievanie znamená. Sú to hlavne tieto slová (pôvodne v hebrejčine).

a) šachah – podriadene sa skloniť – Genezis 24, 26

b) abad – slúžiť – Exodus 3, 12

c) yare – báť sa – Deuteronomium 6, 1– 2

Podobne to je aj s ich novozmluvnými ekvivalentmi. Vidíme, že uctievanie zahŕňa nielen spievanie piesní a týka sa celého života. Keď Boh chcel vyslobodiť Izraelitov z Egypta (príklad b vyššie), nešlo mu najmä o to, aby mu potom spievali, ale aby žili svoje životy v ich celistvosti ako jeho ľud – čo jasne ukazuje aj zvyšok knihy Exodus.

Okrem toho Nová zmluva viackrát priamo definuje, čo znamená Boha uctievať. Jedno dôležité miesto je Evanjelium podľa Jána 4,1 – 26. Tu Ježiš pri stretnutí so Samaritánkou hovorí, že uctievanie má byť „v duchu a v pravde“. Hoci Boh už v Starej zmluve od ľudí očakával uctievanie celým životom, špecifické prejavy uctievania sa sústreďovali na konkrétne miesto – chrám. Ježiš hovorí, že na mieste už nezáleží. Uctievanie má byť v „duchu“. Boh je duch a nedá sa pripútať a obmedziť na nejaké konkrétne miesta, ako boli svätyne či chrám v Jeruzaleme. A Boh chce, aby sme ho uctievali v pravde – na základe Ježišovho diela. Pre nás to (okrem iného) znamená, že uctievanie sa nedeje len v kostole pri speve počas bohoslužieb.

Druhý oddiel je Rimanom 12, 1– 21. Potom, čo Pavol vysvetlil evanjelium (kapitoly 1– 11), prechádza k tomu, ako majú jeho čitatelia žiť, keď toto evanjelium pochopia. Túži, aby slúžili Bohu (uctievali ho) celým svojim životom (preto píše o odovzdávaní ich tiel), hlavne láskou k iným, aby toto evan-

jelium priťahovalo tých, ktorí mu ešte neveria. Pre nás z toho vyplýva, že uctievanie Boha znamená žiť celý život uctievania a spievanie je toho len jednou súčasťou.

Julke by sme teda mohli povedať: „Spievanie je súčasťou uctievania Boha. Ale nemysli si, že to je to jediné, čím ho uctieваме. Bohu ide o viac, než len o to, aby sme mu spievali počas bohoslužieb. Chce od nás, aby sme ho uctievali celým životom vďaka tomu, čo pre nás urobil Ježiš. A jednou špecifickou súčasťou toho je aj spoločné spievanie.“ Spolu s Julkou si teda vzťah spievania a uctievania môžeme znázorniť takto:

spievanie kresťanských piesní počas bohoslužby =
uctievanie Boha

Predstavte si, že Julka sa stane kresťankou a príde na bohoslužbu. Pán, ktorý ich vedie, spievanie piesní uvedie takto: „Poďme teraz spolu uctievať Boha.“ Julka (ak dávala pozor na to, čo sme jej vraveli) si však pomyslí: „Uctieвам ho už od rána. Tým, že som ráno prichystala rodine raňajky. Tým, že som k nim bola milá. Tým, že som sa na ceste prihovarila starej tete. Tým, že som sem prišla. Len teraz ho idem uctievať špecifickým spôsobom. Bola by som radšej, keby sa piesne uvádzali slovami ‘Poďme teraz Boha uctievať piesňami.’“

Julka však stále nemá odpoveď na to, aký je špeciálny zmysel uctievania Boha práve piesňami. Keď Boha uctieваме celým životom, prečo sú piesne takou dôležitou súčasťou našich bohoslužieb? Tomu sa budeme venovať v ďalších článkoch. Rozoberieme v nich aj ďalšie problematiku oblasti, napríklad aký je vzťah medzi spevom a pôsobením Ducha Svätého, ako (ne)vstupujeme pri spievaní do Božej prítomnosti, na čo si dávať pozor pri výbere či tvorbe piesní a iné. ■

Odporúčané zdroje:

William Taylor: Revolutionary Worship.

Séria kázní londýnskeho zboru St. Helen's Bishopsgate Revolutionary Worship (online)

<https://www.st-helens.org.uk/resources/series/5051/>

ŠIMON EVIN má vášeň pre objavovanie Božích právd v Biblii a ich odovzdávanie ďalším. Venuje sa tomu najmä v Cirkvi bratskej v Leviciach ako jeden z vedúcich mládeže, v skupinkách, 1 na 1 či kázaním. Okrem toho veľa číta, píše, prekladá, tlmočí a popri Biblii fičí na angličtine vo všetkých jej podobách. Na živote ho najviac teší nádej na jeho pokračovanie v dokonalej Božej večnosti s Kristom.

staré poslanie novou formou

misijná konferencia

hlavný rečník:
Ted Turnau

2.-4. jún 2022

Dom Xaver

Banská 28, 976 53 Badín

GPS: 48.66920, 19.12183

Registrácia
do 10. 5. 2022
na webstránke

www.nakazdomzalezi.sk

*Pre viac informácií kontaktujte info@nakazdomzalezi.sk
alebo sledujte na Facebooku stránku Na každom záleží / JPK*

Na
Každom
Záleží

DOBŘÉ SPRÁVY Z CHORVÁTSKA

Moji milí, zdravím vás z Chorvatska. Přináším dobré zprávy.

Můj krevní obraz se výrazně zlepšil. Vitamínu D, který byl na půlce z minima, mám nyní v normě. Vlastně na ideální úrovni. Bral jsem 3 měsíce denně 10 000 jednotek vitamínu D3 a zvedlo se to. Celkově se cítím lépe, i když mě všechny svaly bolí. Denně se snažím ujít alespoň 8 km a ve volném čase připravuji s Matyášem záhony na setbu zeleniny. Máta mi sestavil jídelníček, přesně na gram, a tak se ho držím. Zhubl jsem 2 kg. Není to nic moc, ale v mé situaci je to úspěch. Jsem rád, že mám energii na službu vyhořelým a doutnajícími pastormi a jejich manželkám. Obrať se na mě pastorské páry a misionářské páry z celého Chorvatska, ale i Česka a Slovenska. A když vidím, kolik lidí si tím prochází, promýšlím, jak rozjet službu, která by vyhoření předcházela. Je to začarovaný kruh – obecně se noví mladí lidé do služby pastora nehrnou. Je velký nedostatek nových kádrů. A já si jsem jist, že je to z velké míry proto, že když se podívají na stávající pastory, a na to jak často skončí, vyhořelí, vyčerpaní, bez života a nadšení, kolikrát se zdravotními problémy, nebo vážnými problémy v manželství, pak je jasné, že se do této služby zrovna nepohrnou. Přitom apoštol Pavel říká Timoteovi: *Usiluje-li někdo o biskupství, touží po dobré (krásné) práci.* (1Tim 3, 1). Vypadá to, že služba staršího a jistě i pastýře se v Pavlově době těšila velkému zájmu a měla vysokou prestiž. Byl o ni zájem. Dnes se zdá, že je tomu spíše naopak. A já myslím, že tento trend musíme změnit. Chtěl bych k tomu přispět nejen tím, že se budu starat o obnovu již vyhořelých služebníků, ale že ty nové budu seznamovat s božími pravdami a principy, díky kterým vyhoření předejdou. I po více než třiceti letech své služby, která nebyla vždy lehká, ba někdy byla k neunesení, pořád věřím, že služba pastora a vlastně jakákoli duchovní služba je krásná a dobrá. A může být dlouhodobě plodná, aniž by člověk zkrachoval emocionálně, zdravotně, sociálně a duchovně. O tom jsem přesvědčený. Nevím, jestli je v Česku, nebo na Slovensku situace nějak výrazně jiná, ale tuším, že to bude podobné. Nechci zůstat jen u těchto úvah, modlím se, přemítám o tom před Pánem a čekám, že mi řekne, co mám v této věci dělat. Jinak Goran – pastor a já rozjíždíme na Istrii malou biblickou školu Berea pro ty, co se chtějí naučit studovat Písmo a kázat. Už jsme ji jednou měli. Bylo to před dvaceti lety. A bylo to jen pro členy našeho sboru. A vedl jsem to tehdy sám. Tak uvidíme, jaký bude zájem a jakou výdrž studenti budou mít.

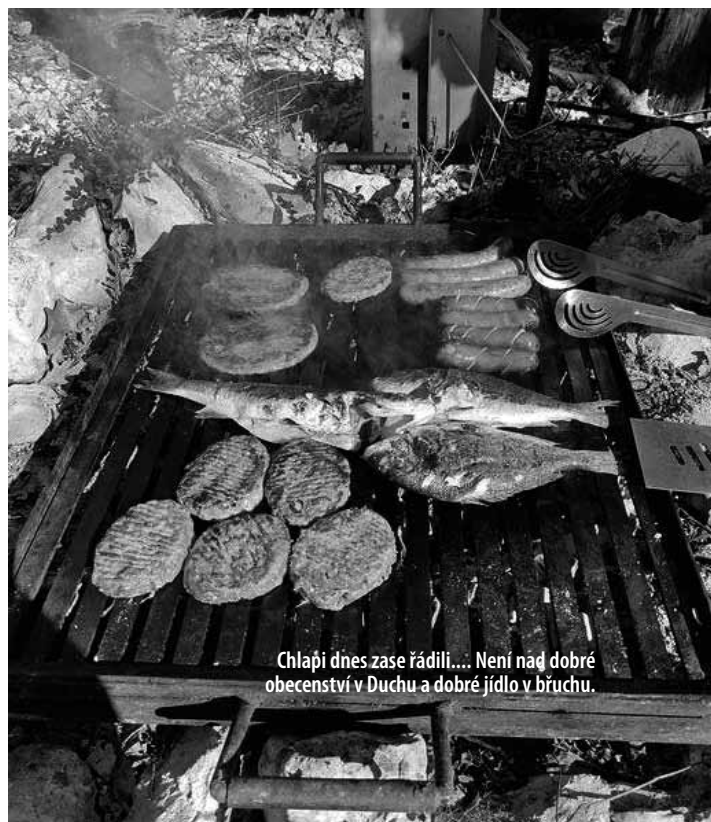
Covid nám tady zacloumal se všemi sbory. Jen velmi málo sborů zaznamenalo početní růst. Většinou se sbory početně ztenčily. Spousta lidí propadla strachu z Covidu, vydatně živěného medií. Říkám si, jak to bude vypadat, až nastane pronásledování, o kterém mluví Ježíš v evangelijních malých apokalypsách?

Doma je vše v pořádku. Terezka s Andreem se připravují na svatbu. Jsou roztomilí a jsou velkým příkladem pro mladé. Terezka letos končí magisterské studium. Oba přemýšlí, že by vedli dorost. Matyáš vydatně pomáhá s pracemi kolem domu a od dubna bude pracovat ve Flores Homes u Gorana. Martin se stará o kozy, křepelky, kachny, slepice a psa a kromě toho je na domácí škole a 1x týdně chodí s Kátou po ulicích Rovinje a Duch Svatý je pokaždé přivede k nějaké osobě s konkrétní potřebou, tak se za něj modlí. Mají úžasná svědectví. Dělá to i Goran, Matija i Eva. A já věřím, že se k nim brzo přidám a možná i další ze sboru.

Tolik od nás z jihu.

Děkujeme za modlitby! ■

Jirka Dohnal s rodinou

Chlapci dnes zase řádili.... Není nad dobré obecenství v Duchu a dobré jídlo v břuchu.

TOMÁŠ
KOMRŠKA

ZÁPISKY Z FARMY

ZMENA LOKÁLU – AJ TU JE SA ČO UČIŤ

Na niekoľko dní som zúrivé prasničky vymenil za ústretový personál a milé sestričky. Na izbe ma už čakal spolupacient. Správal sa pomätene – chvíľu ležal, potom pobehoval po izbe, stále niečo nezrozumiteľne rozprával, potom vběhol na toaletu na izbe, kde odovzdal svoje prebytky miestnej kanalizácii, a tak dookola.

(Opäť sa mi vynorila nezodpovedaná otázka: Prečo ľudský jediniec vníma ľudské zvuky – chrápanie, mľaskanie, srkanie, hlasné prehĺtanie... až po exit, ako pasívny poslucháč celkom inak, ako keď je ich producentom? Nevieť.)

Jeho stav sa však vďaka nasadenej liečbe a intenzívnej opatere zo dňa na deň zlepšoval. Keď odchádzal, lúčili sme sa ako dobrí priatelia.

Hneď za stenou bolo kovidové oddelenie. Mal som tak trochu pocit, ako keď človek dráždi hada bosou nohou. Ale prísne hygienické opatrenia a pravidelné antigénové a PCR testovanie s negatívnymi výsledkami dávali upokojenie. Vďaka pravidelnému testovaniu sa mi teraz oveľa lepšie dýcha. Dokonca mám pocit, že pri hlbokom nádychu mi nosom nasávaný vzduch obmýva spodinu lebečnú z vnútornej strany.

Zmena a nastavená liečba mi priniesli úľavu, aj keď istý osteň ostal, ale s tým sa musím naučiť žiť.

Osteň a kríž sa v Biblii spomína ako pevná súčasť života.

Ale ak pozorne čítam text: *Boh všetkej milosti, ktorý vás v Kristovi Ježišovi povolal do svojej večnej slávy, vás po krátkom utrpení zdokonalí, utvrdí, upevní a postaví na pevný základ*, napadá mi otázka: Ako dlho trvá krátke utrpenie? Od čoho závisí dĺžka utrpenia?

Dopracoval som sa k názoru, že ubezpečenie: *...vás po krátkom utrpení zdokonalí...* je láskavá ponuka. Láskavá ponuka, aby som svoje ťažkosti, odovzdával každý deň Kristovi.

O niekoľko riadkov vyššie Peter píše: *Každú svoju starosť uvalte na neho, lebo on sa stará o vás*.

Pretože utrpenie je skutočným utrpením, len keď ho nesiem a znášam sám. Samozrejmosťou sú aj kroky k odborníkovi, k lekárovi, k priateľovi, a popritom denne odhadzovať svoje starosti na Krista. Ježišova výzva: *Kto neberie na seba svoj kríž a nasleduje ma, nie je ma hodený*, je ponuka pre prvý stupeň oslobodenia. Jednoducho zobrať svoju bo-

lesť, situáciu, pošramotený vzťah, zobrať a kráčať. Kráčať za Kristom znamená si denne pripomínať, čo to ten Ježiš tu na zemi robil a rozprával a čo to pre mňa znamená.

Druhým stupňom k slobode je však táto lákavejšia ponuka: *Podťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše. Veď moje jarmo je príjemné (užitočné, lahodné) a bremeno ľahké*.

... *moje jarmo*... – Čo je to jarmo?

Jarmo je drevený systém prispôsobený na šiju pre konkrétne dve ťažné zvieratá. Jeden kôň utiahne 600 kg nákladu, ak však idú v záprahu spolu dva, narúšajú matematický výpočet, pretože vo dvojici utiahnu 1600 kg.

Ak teda prijmem záprah s Ježišom pre môj život, pre moju bolesť – bolesť, ktorá je v skutočnosti mojou ochranou a súčasne výzvou – zistím, že utiahnem viac, akoby som predpokladal. A ešte v záprahu s niekým, kto už tou cestou išiel.

Dnes sú sociálne siete plné rôznych rýchlych receptov.

Ponúkam jeden pomalý.

(Nehovoriac o tom, že som si na základe bratových rád obľúbil pomalé varenie, ktoré prináša pre mlsný jazyček nevidané chute.)

- Bolesť, či bolestný vzťah si nahlas pomenovať.
- Bolesť – osteň prijať. (Povinné políčko. :-)) v žiadnom prípade nejde o rezignáciu!
- S rozvahou zvážiť situáciu a svoje miesto v nej.
- Osloviť odborníka, priateľa, kňaza...
- Jasne pomenovanú bolesť hodiť na Krista.
- Prijatť Kristove príjemné jarmo a vyraziť.

(Pomaly – chvíľu trvá, kým sa zladí krok.)

Každé ráno si tento bod zopakovať, najlepšie s Bibliou v ruke a objavovať praktické vymoženosti Kristovho jarma.

Putujem už takto nejaký čas a objavujem príležitosti, možnosti, ktoré by sa bez bolesti a trťnův nedostavili – pridáte sa? Miestami je to až rozkoš. Nekecám. Čo nevylučuje, že sa občas nevytočím.

Boh vás po krátkom utrpení zdokonalí, utvrdí, upevní a postaví na pevný základ. ■

Z ROKOVANIA RCB

FEBRUÁR 2022

Rada schválila:

Štúdijné voľno kazateľovi Jánovi Verčimákovi v mesiacoch marec – jún 2022.

Mimoriadne predĺženie funkčného obdobia staršovstva zboru v Trenčíne do obdobia, keď sa budú môcť uskutočniť členské zhromaždenia a ďalšie stretnutia členov vedúce k riešeniu situácie v zbere po tom, ako boli pre nedostatok kandidátov neúspešné dva pokusy o voľbu staršovstva.

Rada rozhodla:

Že platy pracovníkov ústredia sa budú postupne približovať k platom podľa navrhovanej tabuľky základných plátov.

O výške príspevku zo štátnych zdrojov pre rok 2022 pre vikára E. Lorinca (Prešov).

Že neprijme pozvanie poslancov SaS na diskusiu o odluke cirkvi od štátu.

Rada zobrala na vedomie:

Dohodu medzi Radou, staršovstvom zboru v Leviciach a kazateľom Jánom Verčimákom o ukončení jeho kazateľskej služby v zbere najneskôr 14. 11. 2022.

Informáciu predsedu Rady o zámeroch staršovstva zboru v Starej Turej pri hľadaní kazateľa.

Výsledky hospodárenia za rok 2021 a predbežný návrh rozpočtu na rok 2022. Porada hospodárov a správcov zborov je plánovaná formou Zoom na 12. 3. 2022

Výsledky sčítania obyvateľstva v roku 2021.

Rada ma predordinačné rozhovory

S vikárom José Calvom (Žilina) a rozhodla, že Konferencii odporučí jeho ordináciu za kazateľa Cirkvi bratskej. José Calvo prijal pozvanie do zboru v Žiline.

S vikárom Jurajom Sabolom (Košice) a rozhodla, že Konferencii odporučí jeho ordináciu za kazateľa Cirkvi bratskej.

Ordinačné práce vikárov sú dostupné na webovej stránke Cirkvi bratskej v časti *Knižnica*.

Ďalej Rada:

Urobila zmenu v zložení staršovstva misijného zboru Košice-Mozaika a za hospodára zboru vymenovala Samuela Kuchára namiesto Mareka Kušníra.

Pozve manželov Drahoslava a Zuzanu Polohovcov na rozhovor o službe pre manželov a rodiny.

Vymenovala za revízorku hospodárenia cirkvi za rok 2021 Annu Fazekašovú (Levice), keďže revízor Ondrej Prišták sa stal účtovníkom/ekonómom ústredia cirkvi. Rada predloží Konferencii návrh na nového revízora.

Diskutovala o možnostiach personálnej a finančnej podpory pre Katedru teológie a katechetiky zo strany Cirkvi bratskej. ■

Spracované z podkladov RCB

J. Michalová: Izraelské štruktúry

SÚDRUHOVIA, NA STRÁŽ!

BOHUSLAV PIÁTKO
(šéfredaktor)

Tieto, na prvý pohľad zvrátenosti novodobej slovenskej histórie, sa mi vynorili v ostatných dňoch, v súvislosti s podpisom obrannej zmluvy s USA a tým, čo sa okolo toho na Slovensku dialo. Som rád, že táto zmluva vznikla. Nie preto, že je, ale preto, že sprehľadnila kto je kto na slovenskom politickom nebi. To, ako sa pri jej schvaľovaní správali niektorí poslanci, svedčí o tom, že v parlamente nás nezastupuje elita národa, ale tá jej spodnejšia časť.

Ale – pozrime sa, kto to všetko roztáča – vodca Róbert Fico. Ak najskôr bola zmluva, ktorá sa začala tvoriť za jeho vlády výhodná, dnes je to zmluva zradcovská, keď v deň jej podpisu povedal: „Američania majú Deň nezávislosti, my od dnes máme deň zrady.“ Jeho aktívna účasť na predparlamentom proteste počas schvaľovania zmluvy v NR po boku Kotlebu, Mazureka či Harabína ukázala, kam prirodzene patrí. Nepamätám sa, že by tento „ochranca suverenity“ nazval Moskovské protokoly z jesene 1968 zradcovskou zmluvou. Prečo by aj – bol aktívnym členom výboru socialistického zväzu mládeže na právnickej fakulte, obdivovateľom všetkého sovietskeho a od roku 1986 aktívnym členom komunistickej strany, ktorý si november 89' nevšimol, ale o rok už pochopil, že treba zahodiť stranícku knižku. „Kde ste kde, moji milí komunisti?“ – „Tu sme tu, v najdemokratickejšom SMERE.“ V tom Smere, z ktorého ústami L. Kamenického na protestnom zhromaždení pred NR SR zaznelo: „Zapamätajte si tých, čo hlasujú za zmluvu...!“ Ale také-

Tých, čo si po prečítaní titulku poklepkali po čele, že nie som normálny, (lebo spojiť do jednej vety takúto absurdnosť normálny človek nemôže) sa pokúsím presvedčiť, že to celkom tak nie je. Mám pocit, že som normálny a som aj dosť starý na to, aby som vedel, že súdruhovia sa zdravili „česť práci“ a „na stráž“ bol pozdrav gardistov počas vojnového Slovenského štátu.

Spomínam si však na inú absurdnosť z mojej mladosti, ktorá sa rozprávala ako vtip: Pýta sa bývalý gardista po komunistickom prevrate v roku 1948: Kde ste kde, moji milí gardisti? A druhovia mu odpovedajú:

Tu sme tu, v komunistickej strane.

to výzvy v nedávnych dejinách už zazneli – pred nástupom fašizmu či komunizmu. A pridal sa aj generálny prokurátor Žilinka, keď vo svojej správe k zmluve napísal: „Zmluva so Sovietskym zväzom z roku 68' bola slabým odvarom tejto tzv. obrannej zmluvy s USA.“

Nuž – pán generálny prokurátor ešte nebol na svete, keď sme ako študenti hádzali v auguste 68' do kabín sovietskych tankov letáky s textom v ruštine: Konry net! (Kontrarevolúcia nie je.) Po pár nociach akéhosi „pokojného“ nažívania so zmätenými sovietskymi vojakmi, sme ani netušili, že prvú várku vojakov sovietsi vymenili za skutočných ostrých chlapcov zo sibírskeho posádok, ktorí ani nevedeli, kde sú a pre ktorých sme boli nepriateľskí kontrarevolucionári. A títo jednej noci, keď sme skákali po tankoch s letákmi v rukách, na nás namierili samopaly a „priklincovali“ nás na pásy tankov. A rozprávali sa, či nás zastrelia hneď, alebo počkajú a zastrelia nás až ráno. Asi sa na nás zabávali, ale samopaly mali odistené a v zásobníkoch ostré náboje. My sme obišli dobre, no viac ako stovka iných neprežila.

To bola praktická stránka zmluvy so sovietskimi, nie slabý odvar, pán generálny prokurátor.

Maroš Žilinka sa týmto otvorene prihlásil k ficovcom a ich vodca R. Fico, ktorý sľúbil prezidentovi Kiskovi pri svojom odchode z premiárskeho kresla, že neodchádza, naozaj neodíšiel. Vrátil sa – na tribúnu s kotlebovcami. – Neokomunisti s neofašistami. To tu ešte nebolo.

Na stráž, súdruhovia! ■

KRÍŽOVKA

„Nejestvuje nič skutočne cenné, čo možno dosiahnuť bez...“ (Joseph Addison)

Autor: Peter Kailing	Skr. vysokej školy	Kope	Napodob- ňoval tetrova	POMÔCKY Alik, Ro, Oda, Ena, Ave	TAJNIČKA	Popevok	Španiel. exkráľovná	Dravý vták	Hnedý odtieň
Hľa (rusky)				Morské oko Vysoké na- pätie (zn.)	•				
Spevavý poľný vtáčik					•				
	Časti domu Hrôza				•	Rímsky pozdrav Robí vrty			
Rieka v Krконоšiach				105, rímsky	•		Allrisks (skr.) Okrem iného		
Fúkal				Erich (dom.) Šlahaný pokrm	•			Nakoniec	Meno psa
Citoslovce radosti			Medenka Chem. zn. molybdénu		•				
Zrná					•		Chem. zn. hliníka 2. kosba		
	Záves	Tá Týčil sa			•	Omám!			
Poradové číslo (skr.)			Skr. anteme- ridian Čes. pol. strana		•	Prúd Toto			
Súhlas				Útok Opica	•				Umelý jazyk
Nedopovedz					•				
Laby					•	Súhlas (česky)			

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 1/2022.

Jeden skutok lásky je presvedčivejší ako DLHÝ PRESLOV.

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOĽHOR do 5. 3. 2022. Nezapadnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 3/2022.

Stranu pripravil Peter Kailing

OBSAH BIBLIE SA NEDÁ MENIŤ, OBAL VŠAK ÁNO

Nová edícia Biblií
„*Slovo na cestu životom*“
od Slovenskej
biblickej spoločnosti.

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk, v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk,
písané na adresu redakcie.